

Kernenonderzoek 2014-2015

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Indicatoren	4
3. De kernen beschreven.....	5
3.1 Aantal & Percentages	5
3.2 Evoluties	10
3.3 Samenvatting: De kernen beschreven	18
4. De Regionale Woningmarkten	20
5. Analyse van de indicatoren	21
5.1 Samenhang tussen de variabelen.....	21
5.1.1 Voorzieningen, inwonersaantal en migratiecoëfficiënt	21
5.1.2 Voorzieningen en leeftijdsgroepen	24
5.1.3 Voorzieningen en totaal aantal huishoudens.....	26
5.1.4 Voorzieningen en type huishoudens.....	27
5.1.5 Voorzieningen en aantal woongelegenheden.....	29
5.1.6 Schoolgaande kinderen en aantal inwoners	30
5.1.7 Samenvatting: samenhang tussen de indicatoren	32
5.2 Evoluties bekeken.....	33
5.2.1 Geselecteerde versus niet geselecteerde kernen	33
5.2.2 Kernen met een bevolkingstoename versus kernen met een bevolkingsafname	39
5.2.3 Samenvatting: Evoluties bekeken	39
6. Clusteranalyse: groeperen van gelijkaardige kernen o.b.v. objectieve indicatoren	40
6.1 Motivatie voor de selectie van de variabelen om de clusteranalyse uit te voeren	40
6.2 Beschrijving van de clusters	41
7. Globale conclusie.....	50
8. Bijlagen	53
8.1 Kaartmateriaal.....	53
8.2 Overzicht kernen per cluster	59

1. Inleiding

De aanleiding van het onderzoek is het feit dat de methode voor kernselectie in vraag gesteld wordt door een aantal levende assumpties omtrent het verband tussen de evolutie van het aantal inwoners, het aantal voorzieningen en de leefbaarheid van een dorp.

In het kader van de kernselectie binnen het provinciaal ruimtelijk structuurplan komt de beleidsmatige discussie met betrekking tot leefbaarheid binnen kleinere kernen naar voor. Er wordt gesteld dat de kleinere kernen geconfronteerd worden met een dalend aanbod aan voorzieningen (winkels, school,...) en dit zou de leefbaarheid van deze kernen in het gedrang brengen.

Een selectie kan voor een bepaalde kern ontwikkelingsperspectieven inhouden indien bijkomend juridisch woonaanbod kan bestemd worden. Hierdoor zouden nieuwe bewoners kunnen worden aangetrokken die op hun beurt bijdragen aan het draagvlak van voorzieningen zoals school, winkels,... waardoor deze in stand kunnen gehouden worden.

Binnen dit discours wordt leefbaarheid van een kern gekoppeld aan de aanwezigheid van voorzieningen waarvan het draagvlak versterkt kan worden door bijkomend woongebied. Hiervoor is een selectie van de kern noodzakelijk. Indien een kern niet wordt geselecteerd, komt aldus de leefbaarheid in het gedrang. Op basis van deze redenering wordt de methodiek van de kernselectie in vraag gesteld.

De concrete onderzoeksvragen zijn als volgt geformuleerd:

- Hoe evolueren binnen de provincie West-Vlaanderen de kernen op demografisch vlak en op het vlak van voorzieningen? Is er een verband tussen beiden? Hoe vertalen deze evoluties zich in termen van leefbaarheid van een dorp?
- Is er een verschil tussen geselecteerde en niet geselecteerde kernen? Zijn er regionale verschillen of verschillen per regionale woningmarkt?
- Hoe zijn verschillen te verklaren? Is er een verband met demografische evoluties? mobiliteit?...

De geografische focus van het onderzoek ligt op de kernen in het buitengebied waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen geselecteerde en niet geselecteerde kernen.

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen stelt dat de bijkomende behoeften inzake wonen opgevangen worden in de woonkernen, hoofddorpen en stedelijke gebieden, volgens het principe van gedeconcentreerde bundeling. Bijkomende ruimtelijke ontwikkeling erbuiten wordt tegengegaan. De provincie heeft als taakstelling om in het buitengebied kernen te selecteren als hoofddorp of woonkern, volgens bepaalde criteria zoals inwonersaantal of aanwezige voorzieningen. De provincie selecteert deze kernen in haar provinciaal ruimtelijk structuurplan. De stedelijke gebieden binnen de provincie West-Vlaanderen zijn opgesomd in het RSV en worden door de provincie (kleinstedelijke gebieden) en het Vlaams gewest (regionaal stedelijke gebieden) afgebakend. De niet-geselecteerde kernen zijn woonconcentraties die niet aangeduid zijn als woonkern of hoofddorp in het provinciaal ruimtelijk structuurplan. Woonuitbreiding buiten de bestaande woongebieden is in deze woonconcentraties niet toegestaan, dit is enkel mogelijk in de stedelijke gebieden en de geselecteerde kernen.

2. Indicatoren

Indicator	Omschrijving	Bron
Inwoners	Aantal inwoners	Rijksregister ¹ op 01/01/20XX
< 19 jarigen (jongeren)	Aantal 0-19 jarigen	Rijksregister op 01/01/20XX
20-59 jarigen	Aantal 20-59 jarigen	Rijksregister op 01/01/20XX
60-plussers (ouderen)	Aantal 60-plussers	Rijksregister op 01/01/20XX
Huishoudens	Aantal referentiepersonen	Rijksregister op 01/01/20XX
Gezin met kind	Aantal gezinnen met minstens 1 kind tussen 0-17 jaar	Rijksregister op 01/01/20XX
Gezin zonder kind	Aantal gezinnen zonder kinderen, exclusief alleenstaanden	Rijksregister op 01/01/20XX
Alleenstaanden	Aantal alleenstaanden	Rijksregister op 01/01/20XX
Migratiecoëfficiënt	Aantal inwijkingen-aantal uitwijkingen per 1.000 inwoners	Rijksregister op 01/01/20XX
Scholen	Aantal scholen	Departement Onderwijs op 01/02/20XX
Ln naar woonplaats	Aantal kinderen dat basisonderwijs volgt naar woonplaats van de leerling	Departement Onderwijs op 01/02/20XX
Ln naar vestigingsplaats	Aantal leerlingen per vestigingsplaats	Departement Onderwijs op 01/02/20XX
Ln wonend en schoolgaand in kern	Aantal kinderen die wonen én schoollopen binnen dezelfde kern	Departement Onderwijs op 01/02/20XX
Ln van buiten gemeente	Aantal leerlingen afkomstig uit een andere fusiegemeente	Departement Onderwijs op 01/02/20XX
Woongelegenheden	Aantal woongelegenheden waar in de loop van de afgelopen 5 jaar minstens 1 persoon gedomicilieerd stond (=maximum bewoond)	Kadaster 01/01/20XX
Recente woningen	Aantal woongelegenheden gebouwd vanaf 2000	Kadaster 01/01/20XX
Totaal voorzieningen	Som van alle voorzieningen	Locatus 2008-2013 Deskresearch ² (2014) Sel's, 2013
Levensmiddelen en horeca	Aantal voorzieningen van dit type volgens de Locatus-indeling	Locatus 2008-2013
Ontmoetingsinfrastructuur	Som van de voorzieningen "sport", "jeugd", "cultuur", LDC, WZC en "Zalen"	Locatus 2008-2013 Deskresearch (2014) Sociale Kaart, 2014
Gezondheid	Aantal apothekers en huisartsen	Sel's, 2013

¹ Exclusief wachtregister

² Uitgevoerd door de Dienst Gebiedswerking van de provincie W-VL

3. De kernen beschreven

3.1 Aantal & Percentages

Demografie

	Inwoners	0-19 jarigen	% 0-19 jarigen	20-59 jarigen	% 20-59 jarigen	60- plussers	% 60- plussers
Geselecteerde kernen	359.216	75.167	20,9	183.132	51,0	100.917	28,1
Niet geselecteerde kernen	51.293	11.830	23,1	27.593	53,8	11.870	23,1
West-Vlaanderen	1.172.395	240.864	20,5	604.746	51,6	326.785	27,9

Bron: Rijksregister 01/01/2013

Op 01/01/2013 tellen **de geselecteerde kernen** samen 359.216 inwoners. Het percentage jongeren is in de geselecteerde kernen goed voor 20,9% van alle inwoners. De 20-59 jarigen tellen samen iets meer dan de helft van alle inwoners. De 60-plussers zijn goed voor 28% van alle inwoners.

De **niet geselecteerde kernen** tellen samen 51.293 inwoners. Het aandeel jongeren ligt er met 23% hoger dan in de geselecteerde kernen (20%). Ook het aandeel 20-59 jarigen ligt met 3 procentpunten hoger in de niet geselecteerde kernen dan in de geselecteerde kernen. Het percentage ouderen ligt daarentegen 6 procentpunten lager (23% t.o.v. 28%).

In **vergelijking met West-Vlaanderen** hebben de geselecteerde kernen een gelijkaardig aandeel jongeren. De niet geselecteerde kernen hebben een hoger aandeel jongeren. Het percentage 20-59 jarigen ligt in de geselecteerde kernen iets onder het West-Vlaams gemiddelde. De niet geselecteerde kernen hebben ook hier weer een hoger aandeel dan het West-Vlaams gemiddelde. Wat het aandeel 60-plussers betreft, zien we daarentegen een hoger aandeel in de geselecteerde kernen. De niet geselecteerde kernen kennen duidelijk een lager aandeel ouderen dan gemiddeld genomen in West-Vlaanderen.

Het ouder bevolkingsprofiel van de geselecteerde kernen ten opzichte van het West-Vlaams gemiddelde is te wijten aan het feit dat de kustkernen (langs de kustlijn en niet het hinterland) hieronder vallen.

Onderstaande tabel geeft de cijfers weer exclusief de 10 kernen³ die langs de kustlijn gelegen zijn.

	Inwoners	0-19 jarigen	% 0-19 jarigen	20-59 jarigen	% 20-59 jarigen	60- plussers	% 60- plussers
Geselecteerde kernen	298.341	66.712	22,4	156.347	52,4	75.282	25,2
Niet geselecteerde kernen	44.685	10.626	23,8	24.084	53,9	9.975	22,3
West-Vlaanderen	1.172.395	240.864	20,5	604.746	51,6	326.785	27,9

Bron: Rijksregister 01/01/2013

Halen we de **kustgemeenten er uit** dan stellen we vast dat de geselecteerde kernen niet langer een ouder bevolkingsprofiel hebben in vergelijking met het West-Vlaams gemiddelde.

³ De Haan, De Panne, Koksijde-Bad, Koksijde-Oostduinkerke, Lombardsijde-Westende, Maria Duyne-Heide Vosseslag, Middelkerke, Nieuwpoort, Wenduine en Zeebrugge

Maar toch stellen we in de geselecteerde kernen nog steeds een lager aandeel jongeren (1,4 procentpunten), een lager aandeel 20-59 jarigen (1,5 procentpunten) en een hoger aandeel ouderen (2,9 procentpunten) vast in vergelijking met de niet-geselecteerde kernen, al is dit verschil nu minder groot zonder de kustkernen.

Huishoudens

	Huishoudens	Gezin met kind	% GMK	Gezin zonder kind	% GZK	Alleenstaanden	% alleenstaanden
Geselecteerde kernen	153.021	38.863	25,4	69.452	45,4	44.706	29,2
Niet geselecteerde kernen	20.840	6.154	29,5	9.474	45,5	5.212	25,0
West-Vlaanderen	505.850	123.161	24,3	225.270	44,5	157.419	31,1

Bron: Rijksregister 01/01/2013

De **geselecteerde kernen** tellen op 01/01/2013 153.021 huishoudens. Een kwart van de huishoudens binnen de geselecteerde kernen heeft minstens 1 kind tussen de 0-17 jaar. 45,4% van deze huishoudens heeft geen kinderen en 29,2% bestaat uit een alleenstaand persoon.

Voor de **niet geselecteerde kernen** zien we dat 29,5% van de huishoudens kinderen heeft. Dit is 4 procentpunten meer dan de geselecteerde kernen. Ongeveer een gelijkaardig aandeel als in de geselecteerde kernen wordt gevormd door de huishoudens zonder kinderen (45,5%). Het aandeel alleenstaanden ligt in de niet geselecteerde kernen lager dan in de geselecteerde kernen (25% t.o.v. 29%).

In **vergelijking met West-Vlaanderen** ligt het percentage gezinnen met kinderen zowel in de geselecteerde als in de niet geselecteerde kernen hoger. Het zelfde geldt voor de gezinnen zonder kinderen. De alleenstaanden zijn daarentegen minder vertegenwoordigd in beide types kernen dan gemiddeld genomen in West-Vlaanderen.

Onderstaande tabel geeft de cijfers weer zonder de kustkernen.

	Huishoudens	Gezin met kind	% GMK	Gezin zonder kind	% GZK	Alleenstaanden	% alleenstaanden
Geselecteerde kernen	121.760	34.417	28,3	55.544	45,6	31.799	26,1
Niet geselecteerde kernen	17.650	5.460	30,9	8.193	46,4	3.997	22,6
West-Vlaanderen	505.850	123.161	24,3	225.270	44,5	157.419	31,1

Bron: Rijksregister 01/01/2013

We stellen vast dat de verschillen naar gezinssamenstelling tussen geselecteerde en niet geselecteerde kernen minder groot worden indien we de kustkernen uit de dataset halen.

Voor de gezinnen met kinderen stellen we nog steeds vast dat de niet geselecteerde kernen een hoger aandeel hebben dan de geselecteerde kernen maar dat het verschil tussen beide types kernen nu 2,6 procentpunten bedraagt i.p.v. 4,1 procentpunten (indien de kustgemeenten dus wel in de dataset zitten).

Voor de gezinnen zonder kinderen vinden we een iets hoger aandeel in de niet-geselecteerde kernen dan in de geselecteerde kernen (verschil van 0,8 procentpunten). Hier wordt het verschil tussen de geselecteerde en de niet-geselecteerde kernen juist groter indien we de kustkernen er uit laten.

Tot slot zien we voor de alleenstaanden dat het percentage in de niet geselecteerde kernen 3,5 procentpunten afwijkt van de het percentage van de geselecteerde kernen in de dataset zonder de kustkernen. Indien we de kustkernen meenemen dan wordt dit verschil groter, namelijk 4 procentpunten.

Onderwijs

	#Scholen	#kernen zonder basisschool	#LIn naar woonplaats	#LIn naar vestigingsplaats
Geselecteerde kernen	280	4	34.746	41.529
Niet geselecteerde kernen	66	61	5.316	6.507

Bron: Departement onderwijs 01/02/2011

De geselecteerde kernen tellen in 2011 in totaal 280 basisscholen. De niet geselecteerde kernen tellen samen 66 basisscholen.

4 geselecteerde kernen hebben geen basisschool wat overeenkomt met 2,7% van de geselecteerde kernen. Voor de niet geselecteerde kernen gaat het om 61 kernen. Net iets meer dan de helft van de niet geselecteerde kernen heeft dus geen basisschool.

In de geselecteerde kernen wonen 34.746 kinderen die basisonderwijs volgen (al dan niet binnen de eigen kern). Voor de niet geselecteerde kernen gaat het om 5.316 kinderen.

In totaal wonen 38.470 kinderen in een kern waar er een basisschool voorzien is. Dit betekent dat 96% van de kinderen binnen de eigen dorpskern basisonderwijs **kan volgen**. In de geselecteerde kernen gaat 68,9% van kinderen binnen het eigen dorp naar school. Voor de niet geselecteerde kernen is dit 42,4%.

	#LIn wonend en schoolgaand in kern	% ⁴ wonend en schoolgaand in kern	# LIn van buiten gemeente	% van buiten gemeente	#LIn binnen gemeente maar niet in kern	% LIn binnen gemeente maar niet in kern
Geselecteerde kernen	23.959	57,6	6.586	15,9	10.984	26,4
Niet geselecteerde kernen	2.256	34,7	1.470	22,6	2.781	42,7

Bron: Departement onderwijs 01/02/2011

De basisscholen die gevestigd zijn in een geselecteerde kern tellen samen 41.529 leerlingen. 57,6% van de leerlingen uit deze basisscholen woont ook binnen de kern. Voor de niet geselecteerde kernen ligt het percentage leerlingen dat woont binnen de kern waar de school gelegen is met 34,7% een beduidend stuk lager.

⁴ Percentages berekend op aantal leerlingen naar vestigingsplaats (dus aantal leerlingen in de basisscholen)

15,9% van de leerlingen schoolgaand in een geselecteerde kern woont in een andere gemeente dan waar de school gelegen is. Het aandeel leerlingen afkomstig van buiten de fusiegemeente ligt in de niet geselecteerde kernen hoger (22,6%).

Tot slot bekijken we het aandeel leerlingen dat woont binnen de fusiegemeente maar in een andere kern dan waar zij school lopen. Voor de geselecteerde kernen gaat het om 26,4% van de leerlingen. In de niet geselecteerde kernen 42,7% van de leerlingen afkomstig uit de eigen gemeente maar niet uit de betreffende kern waar de school zelf gelegen is.

Huisvesting & voorzieningen

Aantallen	Woon-gelegenheden	Recente woningen	Totaal VZ	Levensmiddelen en horeca	Ontmoetings- infrastructuur	Gezondheid
Geselecteerde kernen	157.508	24.024	4.270	2.874	740	656
Niet geselecteerde kernen	21.009	3.340	375	248	83	44

Bron: Kadaster 01/01/2013; Locatus 2013 en Deskresearch 2014

Aantallen	Recente woningen	Totaal VZ	Levensmiddelen en horeca	Ontmoetings- infrastructuur	Gezondheid
Geselecteerde kernen	15,3	12,1	67,3	17,3	15,4
Niet geselecteerde kernen	15,9	7,4	66,1	22,1	11,7

Bron: Kadaster 01/01/2013; Locatus 2013 en Deskresearch 2014

De geselecteerde kernen tellen samen 157.508 woongelegenheden. Het gaat hier om bewoonde woongelegenheden waar de afgelopen 5 jaar minstens 1 persoon gedomicilieerd was. 15% van deze woningen is gebouwd na 01/01/2000 en behoort tot het recenter woonpatrimonium. Voor de niet geselecteerde kernen ligt het percentage recente woningen een klein beetje hoger (15,9% t.o.v. 15,3%).

Voor het berekenen van **het aantal voorzieningen** werd gebruik gemaakt van 3 bronnen.

Ten eerste Locatus: Locatus doet sinds 2008 jaarlijkse veldwaarnemingen. Zij gaan dus met enkele medewerkers op pad en registreren alle winkels die ze tegenkomen en/of die ondertussen gesloten zijn. Hier werden 4 types voorzieningen onderscheiden: "levensmiddelen" (i.e. bakker, slager, supermarkt, etc.), "horeca", "sport" (zwembaden) en "cultuur" (bioscoop). Het voordeel van de Locatus-gegevens is het feit dat deze beschikbaar zijn voor de periode 2008-2013 waardoor evoluties bekeken kunnen worden.

Daarnaast werd ook een bestand aangemaakt door de dienst Gebiedswerking met voorzieningen zoals speelpleinen, culturele centra, lokale dienstencentra, woon- en zorgcentra, zalen, sportvelden en terreinen, etc. Dit databestand geeft een mooi beeld van de voorzieningen die ontmoeting tussen bewoners kunnen stimuleren. Deze gegevens zijn echter een momentopname (voorjaar 2014) waardoor evoluties berekenen niet mogelijk is. Voor het aanmaken van dit databestand werd beroep gedaan op de Sociale Kaart en werden alle gemeentelijke en eventueel andere relevante websites geraadpleegd.

Een derde dataleverancier, de Sel's, leverde gegevens omtrent gezondheid: apothekers en huisartsen.

In 2013 tellen **de geselecteerde kernen gemiddeld 12 voorzieningen per 1.000 inwoners**. Voor de **niet geselecteerde kernen** ligt dit aandeel lager namelijk een **7-tal voorzieningen per 1.000 inwoners**.

In de **geselecteerde kernen** maken de voorzieningen "levensmiddelen & horeca" 67% van het totaal aantal voorzieningen uit. 17% van de voorzieningen valt onder het type "ontmoetingsinfrastructuur" en 15% van de voorzieningen is een gezondheidsvoorziening.

Voor de **niet geselecteerde kernen** liggen de verhoudingen niet opmerkelijk anders. Ook daar maken de voorzieningen onder het type "levensmiddelen & horeca" 66% van het totaal aantal voorzieningen uit. In vergelijking met de geselecteerde kernen vinden we in de niet geselecteerde kernen gemiddeld genomen wel meer voorzieningen van het type "ontmoetingsinfrastructuur" (22% t.o.v. 17%) en minder voorzieningen in de gezondheidszorg (11% t.o.v. 15%).

Vervolgens bekijken we nog eens de bevolkingssamenstelling van **de kernen met minstens 1 voorziening en de kernen zonder voorziening**. De kernen zonder voorziening zijn allen niet geselecteerde kernen (21 kernen).

	% 0-19 jarigen	% 20-59 jarigen	% 60-plussers	% GMK	% GZK	% Alleenst
Zonder voorzieningen	23,0	53,9	23,7	29,3	47,7	23,3
Minstens 1 voorziening	21,4	51,4	27,2	26,1	45,4	28,5

Bron: Locatus 2013, Deskresearch 2014 en Rijksregister 2013, verwerking SSP

Met 23% jongeren hebben de kernen zonder voorzieningen in 2013 gemiddeld genomen een hoger aandeel 0-19 jarigen dan de kernen met voorzieningen (21,4%). Ook het aandeel 20-59 jarigen ligt hoger in de kernen zonder voorzieningen (53,9%) dan in de kernen met voorzieningen (51,4%). Het percentage 60-plussers ligt daarentegen lager in de kernen zonder voorzieningen (23,3% t.o.v. 28,5%).

Naar huishoudsamenstelling tellen de kernen zonder voorzieningen in 2013 een hoger aandeel gezinnen met kinderen (29,3% t.o.v. 26,1%) en gezinnen zonder kinderen (47,7% t.o.v. 45,4%). Het aandeel alleenstaanden ligt daarentegen lager in de kernen zonder voorzieningen (23,3% t.o.v. 28,5%).

Tot slot voor het luikje voorzieningen bekijken we de demografische kenmerken van **de kernen met en zonder basisschool**.

	% 0-19 jarigen	% 20-59 jarigen	% 60-plussers	% GMK	% GZK	% Alleenst
Zonder basisschool	23,2	53,4	23,4	29,5	46,8	23,6
Met basisschool	21,3	51,3	27,3	26,0	45,4	28,6

Bron: Departement Onderwijs 2011 en Rijksregister 2013, verwerking SSP

Opmerkelijk is dat de kernen met een basisschool verhoudingsgewijs een lager aandeel jongeren hebben dan de kernen zonder basisschool (21,3% t.o.v. 23,2%). Ook het aandeel 20-59 jarigen ligt in de kernen met een basisschool lager. Voor de 60-plussers stellen we het omgekeerde vast. De kernen met een basisschool hebben hier een hoger aandeel (23,4 t.o.v. 27,3%).

Zowel het aandeel gezinnen met kinderen als het aandeel gezinnen zonder kinderen ligt hoger in de kernen zonder een basisschool. Het aandeel alleenstaanden ligt hoger in de kernen met een basisschool (23,6% t.o.v. 28,6%).

3.2 Evoluties

De evoluties worden weergegeven door het berekenen van een index met als basisjaar 2003. Ligt de index boven de 100 dan wijst dit op een toename van de betreffende bevolkingsgroep in 2013 t.o.v. 2003. Een index onder de 100 wijst op een bevolkingsafname.

Voor de indicatoren binnen het thema onderwijs hanteren we de jaartallen 2009-2011.

Voor de voorzieningen kan enkel het databestand van Locatus dienen om evoluties weer te geven. Dit betekent dus dat niet alle voorzieningen werden meegeteld om de index te berekenen. De index voor de voorzieningen heeft betrekking op de periode 2008-2013.

Demografie

	Inwoners	0-19 jarigen	20-59 jarigen	60-plussers
Geselecteerde kernen	106,1	97,8	102,1	122,6
Niet geselecteerde kernen	107,0	101,1	104,0	122,3
W-VL	103,4	95,3	99,8	118,7

Bron: Rijksregister 01/01/2003 en 01/01/2013

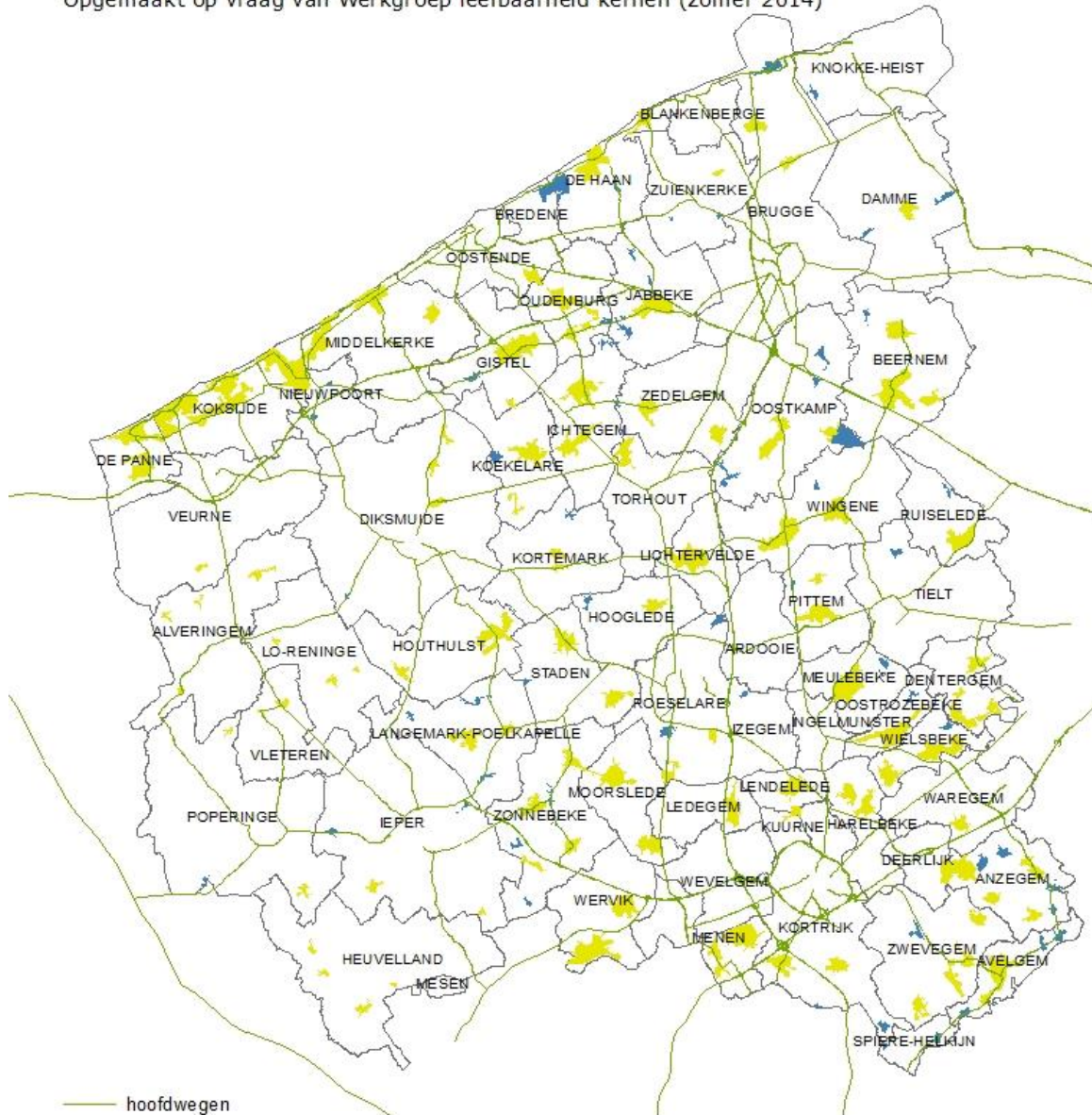
Tussen 01/01/2003 en 01/01/2013 nam het aantal inwoners in de geselecteerde kernen met 6,1% toe. Voor de niet geselecteerde kernen zien we met 7% gemiddeld een iets grotere bevolkingstoename.

Zowel in de geselecteerde als in de niet geselecteerde kernen zien we dat de bevolkingstoename voornamelijk te wijten is aan de toename van de **oudere populatie**. Het aantal 60-plussers nam in beide kernen op 10 jaar tijd met 22% toe.

Voor de geselecteerde kernen stellen we een daling van het aantal **jongeren** vast. In de niet geselecteerde kernen nam het aantal jongeren met 1% toe.

Het aantal **20-59 jarigen** steeg in beide types kernen maar de toename is groter in de niet geselecteerde kernen (4% t.o.v. 2,1%).

Opgemaakt op vraag van Werkgroep leefbaarheid kernen (zomer 2014)

— hoofdwegen

Groeiende kernen naar inwoners

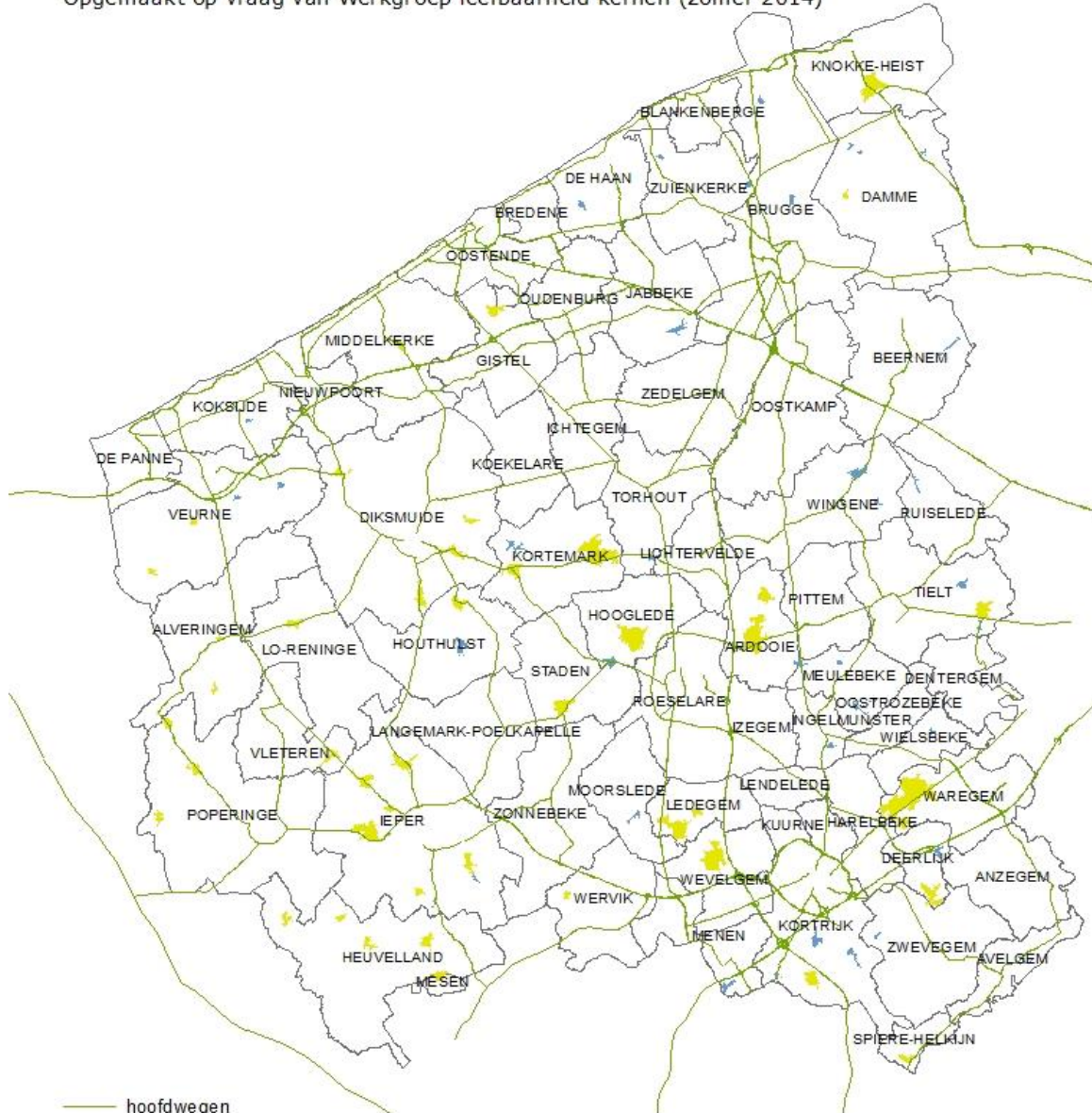
Type kern

geselecteerde kern (105)

niet geselecteerde kern (61)

Bron: Rijksregister, verwerking SSP

Opgemaakt op vraag van Werkgroep leefbaarheid kernen (zomer 2014)

— hoofdwegen

Krimpene kernen naar inwoners

Type kern

geselecteerde kern (44)

niet geselecteerde kern (37)

Bron: Rijksregister, verwerking SSP

Huishoudens

	Huishoudens	GMK	GZK	Alleenstaanden
Geselecteerde kernen	111,3	97,8	109,9	129,5
Niet geselecteerde kernen	110,8	101,9	110,3	124,3
W VL	108,4	96,3	108,2	120,7

Bron: Rijksregister 01/01/2003 en 01/01/2013

Het aantal huishoudens nam in de geselecteerde kernen op 10 jaar tijd met 11% toe. Voor de niet geselecteerde kernen ligt dit percentage 0,5 procentpunt lager.

Het aantal huishoudens stijgt dus sneller dan het aantal inwoners en dit door de toename van de **alleenstaanden**. In de geselecteerde kernen steeg het aantal alleenstaanden met 29,5%. Ook in de niet geselecteerde kernen nam het aantal alleenstaanden met bijna een kwart toe.

De geselecteerde kernen worden daarentegen gekenmerkt door een daling van het aantal **gezinnen met kinderen**. Tussen 2003 en 2013 daalde het aantal gezinnen met kinderen met 2,2%. In de niet geselecteerde kernen stellen we echter een lichte toename van het aantal gezinnen met kinderen vast (1,9%).

Het aantal **gezinnen zonder kinderen** nam in beide types kernen met ongeveer 10% toe.

Vervolgens bekijken we de evolutie van de kernen met of zonder voorzieningen.

Kernen met of zonder voorziening

	Inwoners	0-19 jarigen	20-59 jarigen	60-plussers
Zonder voorzieningen	103,4	102,1	97,3	121,7
Met voorzieningen	105,1	97,8	101,6	119,9

Bron: Locatus 2013 en Rijksregister 01/01/2003-2013

Het aantal inwoners nam tussen 2003 en 2013 toe, zowel in de kernen met als in de kernen zonder voorzieningen. In de kernen met voorzieningen zien we een toename van 5%. In de kernen zonder voorzieningen nam het aantal inwoners met 3,4% toe.

Naar leeftijdsverdeling zien we een verschillende evolutie in beide types kernen. In de kernen zonder voorzieningen nam het aantal jongeren toe, terwijl dit in de kernen met voorzieningen juist afnam. Voor de 20-59 jarigen stellen we een daling vast in de kernen zonder voorzieningen en een lichte toename in de kernen met voorzieningen. Het aandeel ouderen steeg in beide types kernen maar de toename is het grootst in de kernen zonder voorzieningen (21,7% t.o.v. 19,9%).

	Huishoudens	GMK	GZK	Alleenstaanden
Zonder voorzieningen	107,4	103,7	104,6	117,3
Met voorzieningen	110,7	99,8	108,9	126,7

Bron: Locatus 2013 en Rijksregister 01/01/2003-2013

Wat de evolutie van de huishoudens betreft, zien we een toename in zowel de kernen met als de kernen zonder voorzieningen. Deze toename is wel iets groter in de kernen met voorzieningen dan in de kernen zonder voorzieningen (10,7% t.o.v. 7,4%).

De kernen zonder voorzieningen kennen een toegenomen aantal gezinnen met kinderen tussen 2003 en 2013 terwijl dit in de kernen met voorzieningen iets afnam.

De toename van het aantal gezinnen zonder kinderen is groter in de kernen met voorzieningen (8,9% t.o.v. 4,6%).

Ook het aantal alleenstaanden nam toe in zowel de kernen met als de kernen zonder voorzieningen. De toename van het aantal alleenstaanden is wel groter in de kernen met voorzieningen (17,3% t.o.v. 26,7%).

Tot slot bekijken we de demografische evolutie voor de kernen **met en zonder basisschool**.

Kernen met of zonder basisschool

	Inwoners	0-19 jarigen	20-59 jarigen	60-plussers
Zonder basisschool	103,7	101,3	99,4	118,1
Met basisschool	105,1	97,8	101,6	120,0

Bron: Departement Onderwijs 2011 en Rijksregister 01/01/2003-2013

Tussen 2003 en 2013 nam het aantal inwoners toe en dit zowel in de kernen met een basisschool als in de kernen zonder basisschool. Voor de kernen met een school gaat het om een toename van 5,1%. De kernen zonder basisschool kenden een toename van 3,7%.

Naar **leeftijdsstructuur** van de bevolking stellen we een daling van het aantal jongeren vast en dit in de kernen met een basisschool. Daar daalde tussen 2003 en 2013 het aantal jongeren met 2,2%. In de kernen zonder basisschool nam het aantal jongeren lichtjes toe (1,3%). Het aandeel 20-59 jarigen daalde lichtjes in de kernen zonder basisschool maar nam toe in de kernen met een basisschool (1,6%). Het percentage 60-plussers nam in beide types kernen toe.

	Huishoudens	GMK	GZK	Alleenstaanden
Zonder basisschool	107,3	104,2	104,8	117,3
Met basisschool	110,8	99,7	109,0	126,9

Bron: Departement Onderwijs 2011 en Rijksregister 01/01/2003-2013

Het aantal huishoudens steeg in beide types kernen maar met 10,8% steeg het aantal huishoudens sterker in de kernen met een basisschool dan in de kernen zonder basisschool.

Opgedeeld naar **huishoudtype** stellen we in de kernen zonder basisschool een toename met 4% vast van de gezinnen met kinderen en een lichte daling in de kernen met een basisschool. Het aantal gezinnen zonder kinderen steeg sneller in de kernen met een basisschool evenals het aantal alleenstaanden.

Onderwijs

Scholen – Aantal vestigingsplaatsen

Op **het niveau van de kernen** zijn er tussen 2010 en 2012 5 kernen waar een basisschool verdwenen is. 2 daarvan zijn niet geselecteerde kernen en 3 zijn geselecteerde kernen.

De 2 kernen waar een basisschool verdween zijn naar inwonersaantal vrij klein: tussen de 150 en 200 inwoners. Daar was de betreffende basisschool de enige school en met het verdwijnen van deze hebben beide kernen in 2012 dus geen eigen school meer. Voor de 3 andere kernen is de situatie anders. Het betreft drie grotere kernen (>850 inwoners) en er blijven uiteindelijk nog 2 basisscholen over.

In wat volgt focussen we op de **2 kernen waar er uiteindelijk geen basisschool meer is**. Dit zijn de kernen Hoogstade te Alveringem en Oostkerke te Damme.

Beide kernen hebben een positieve migratiecoëfficiënt wat betekent dat er meer mensen in de kern zijn komen wonen dan er mensen die de kern hebben verlaten. In Oostkerke Damme nam het aantal voorzieningen toe, er kwamen met name 2 horecagegelegenheden bij. In Hoogstade bleef het aantal voorzieningen ongewijzigd.

Demografisch kende Oostkerke een daling van het aantal inwoners terwijl Hoogstade gekenmerkt wordt door een toegenomen aantal inwoners tussen 2003 en 2013. Ook voor de 0-19 jarigen zien we dezelfde trend: een daling in Oostkerke en een toename in Hoogstade. Hetzelfde stellen we vast voor de gezinnen met kinderen.

Samengevat kunnen we stellen dat het verdwijnen van een basisschool in een kern, ook met een gering aantal inwoners, niet noodzakelijk betekent dat in deze kern geen gezinnen met jonge kinderen meer komen wonen of dat het aantal inwoners zal afnemen.

Evolutie leerlingen

	Aantal leerlingen naar woonplaats	Aantal leerlingen naar vestigingsplaats	Aantal lln WP-VP
Geselecteerde kernen	101,3	103,4	102,2
Niet geselecteerde kernen	99,7	100,3	97,8

Bron: Departement onderwijs 01/02/2009-01/02/2011

Het aantal leerlingen dat basisonderwijs volgt, nam met 1,3% toe in de geselecteerde kernen. In de niet geselecteerde kernen bleef dit aantal nagenoeg stabiel.

In de geselecteerde kernen nam het aantal leerlingen in de basisscholen met 3,4% toe. In de niet geselecteerde kernen bleef het aantal leerlingen in de basisscholen ongeveer stabiel.

Het aantal leerlingen dat schoolloopt binnen de kern waar hij/zij ook woonachtig is, nam in de geselecteerde kernen met 2,2% toe. In de niet geselecteerde kernen nam het aantal kinderen dat woont én schoolloopt binnen dezelfde kern met 2,2% af⁵.

Voorzieningen

	Status Quo	%	Toename	%	Afname	%	Totaal
Geselecteerde kernen	32	21,5%	35	23,5%	82	55,0%	N=149 100%
Niet geselecteerde kernen	41	60,3%	15	22,1%	12	17,6%	N=68 100%
Totaal	73	33,6%	50	23,0%	94	43,3%	N=217 100%

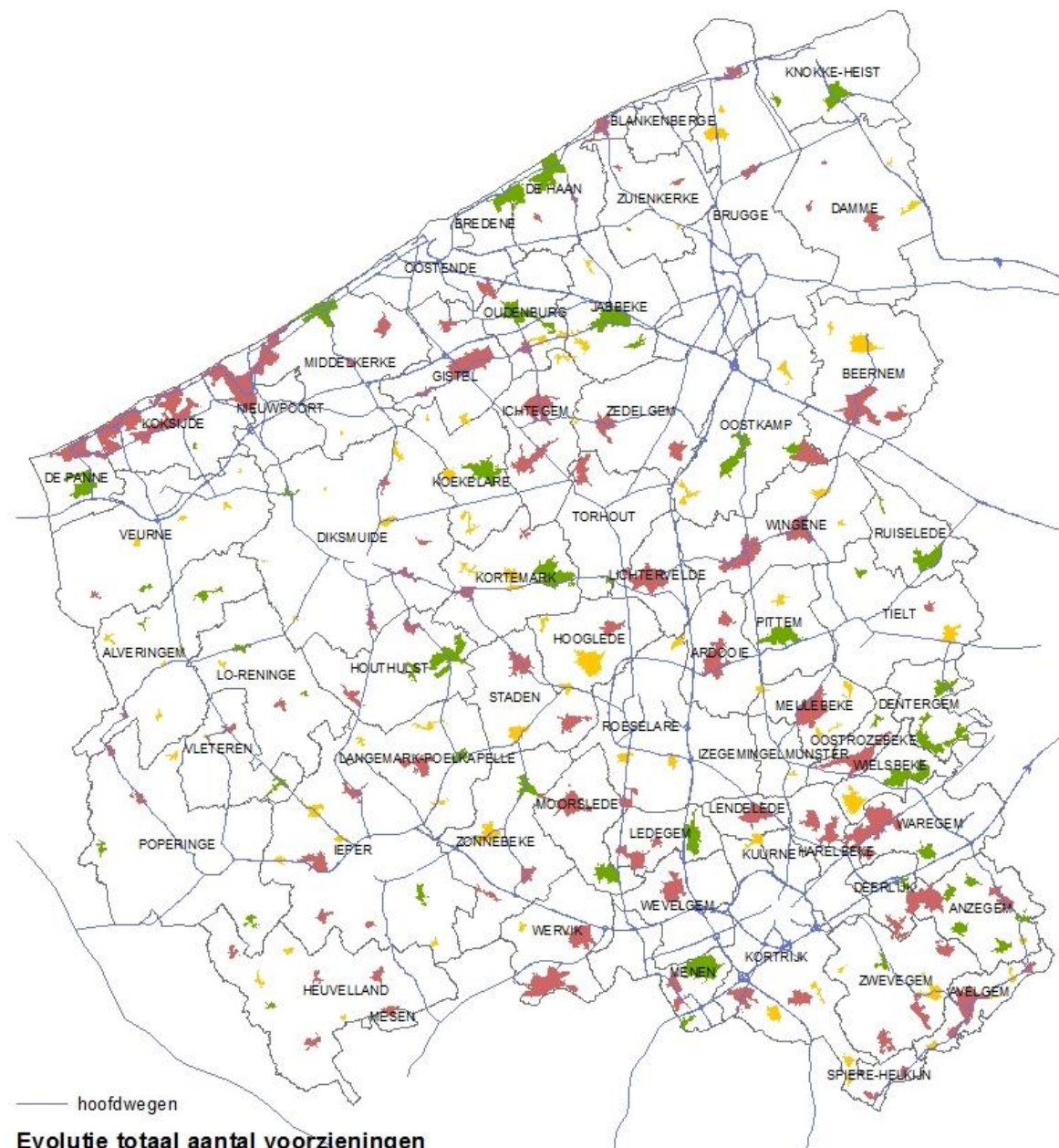
⁵ Berekend op het aantal leerlingen die in de eigen kern naar school kunnen

43,3% van alle kernen kent een daling van het aantal voorzieningen. Voor de geselecteerde kernen gaat het om 55% van de kernen met een dalend aantal voorzieningen. Voor de niet geselecteerde kernen ligt dit aandeel met 17,6% lager.

In 33,6% van alle kernen nam het aantal voorzieningen niet toe of af. Voor de geselecteerde kernen ligt dit aandeel op 21,5%. 60,3% van de niet geselecteerde kernen kende een status quo wat het aantal voorzieningen betreft.

Tot slot zien we dat in 23% van alle kernen het aantal voorzieningen toenam tussen 2008 en 2013. Het verschil tussen de geselecteerde en de niet geselecteerde kernen is hier minder uitgesproken (resp. 23,5% en 22,1%).

Globaal heeft het merendeel van de geselecteerde kernen dus een dalend aantal voorzieningen. Het merendeel van de niet geselecteerde kernen wordt daarentegen gekenmerkt door een status quo van het aantal voorzieningen.

— hoofdwegen

Evoluție totaal aantal voorzieningen

- Status Quo (73 kernen)
- Toename (50 kernen)
- Afname (94 kernen)

Bron: Locatus 2008-2013, verwerking SSP

3.3 Samenvatting: De kernen beschreven

Globaal genomen hebben de geselecteerde kernen een oudere **bevolkingsstructuur** dan de niet geselecteerde kernen: het percentage jongeren en 20-59 jarigen ligt er lager terwijl het aandeel ouderen hoger is. Ook in vergelijking met West-Vlaanderen ligt het percentage 20-59 jarigen in de geselecteerde kernen onder het West-Vlaams gemiddelde terwijl het aandeel ouderen boven het West-Vlaams gemiddelde ligt. **Halen we de kernen gelegen langs de kustlijn er uit** dan stellen we vast dat de geselecteerde kernen niet langer een ouder bevolkingsprofiel hebben in vergelijking met het West-Vlaams gemiddelde. Ook neigt de bevolkingssamenstelling van de geselecteerde en de niet geselecteerde kernen dichter naar elkaar. Maar toch stellen we nog steeds een lager aandeel jongeren, een lager aandeel 20-59 jarigen en een hoger aandeel ouderen vast in de geselecteerde kernen in vergelijking met de niet geselecteerde kernen.

Wat **de evolutie van de bevolking** betreft, zien we een toename van het inwonersaantal zowel in de geselecteerde als in de niet geselecteerde kernen. Voor beide types kernen is de bevolkingstoename voornamelijk te wijten aan de toename van de oudere populatie die er sneller verloopt dan gemiddeld genomen in West-Vlaanderen. Voor de geselecteerde kernen stellen we, net zoals in West-Vlaanderen, een daling van het aantal jongeren vast. In de niet geselecteerde kernen daarentegen steeg het aantal jongeren licht. Het aantal 20-59 jarigen steeg in beide types kernen maar sneller in de niet geselecteerde kernen dan in de geselecteerde kernen (4% t.o.v. 2%). In de provincie West-Vlaanderen bleef het aantal 20-59 jarigen nagenoeg stabiel.

Naar huishoudtype hebben zowel de geselecteerde als de niet geselecteerde kernen in vergelijking met West-Vlaanderen een hoger aandeel gezinnen met én gezinnen zonder kinderen terwijl het aandeel alleenstaanden lager ligt. De geselecteerde kernen worden wel gekenmerkt door een lager aandeel gezinnen met kinderen en een hoger aandeel alleenstaanden dan de niet geselecteerde kernen.

Het aantal huishoudens nam zowel in de geselecteerde als in de niet geselecteerde kernen toe.

De geselecteerde kernen worden gekenmerkt door een afname van het aantal gezinnen met kinderen terwijl het aantal gezinnen met kinderen in de niet geselecteerde kernen toenam. Het aantal alleenstaanden nam in beide types kernen toe maar iets sneller in de geselecteerde dan in de niet geselecteerde kernen (29,5% t.o.v. 24,3%).

Wat het **basisonderwijs** betreft, kan in principe 96% van de kinderen binnen de eigen dorpskern naar school. In de geselecteerde kernen gaat 68% van kinderen binnen het eigen dorp naar school. Voor de niet geselecteerde kernen is dit 42%.

Opmerkelijk is dat de kernen zonder basisschool gemiddeld genomen een jongere bevolkingsstructuur hebben. Daarnaast worden ze gekenmerkt door een hoger aandeel gezinnen met en zonder kinderen en een lager aandeel alleenstaanden dan de kernen met een basisschool.

De geselecteerde kernen hebben een groter aandeel leerlingen komend uit de eigen kern dan de niet geselecteerde kernen. De scholen in de niet geselecteerde kernen hebben daarentegen een opvallend hoger aandeel leerlingen komend uit de eigen gemeente maar niet uit dezelfde kern als waar de school gelegen is.

Wanneer we een **onderscheid maken tussen de kernen met en de kernen zonder basisschool** dan stellen we vast dat het aantal inwoners en huishoudens toenam ongeacht de aanwezigheid van een basisschool. De geselecteerde kernen kenden een daling van het aantal jongeren. In de niet geselecteerde kernen nam het aantal jongeren iets toe. Opgedeeld naar huishoudtype stellen we een

toename van de gezinnen met kinderen vast in de kernen zonder basisschool en een lichte daling in de kernen met een basisschool.

Een analyse van 2 kernen waar **een basisschool verdween**, met als gevolg dat deze kernen geen eigen basisschool meer hadden, wees uit dat het verdwijnen van een basisschool in een kern niet noodzakelijk betekent dat in deze kern geen gezinnen met jonge kinderen meer komen wonen of dat het aantal inwoners zal afnemen.

Het percentage **nieuwbouwwoningen** ligt met 15,3% net iets lager in de geselecteerde kernen dan in de niet geselecteerde kernen (15,9%).

De geselecteerde kernen tellen gemiddeld 12 voorzieningen per 1.000 inwoners. Voor de niet geselecteerde kernen komen we aan een gemiddelde van 7 voorzieningen per 1.000 inwoners. De hoofdmoot van de voorzieningen valt onder de noemer "levensmiddelen en horeca". In vergelijking met de geselecteerde kernen vinden we in de niet geselecteerde kernen gemiddeld genomen wel meer voorzieningen van het type "ontmoetingsinfrastructuur" (22% t.o.v. 17%) en minder voorzieningen in de gezondheidszorg (11% t.o.v. 15%).

Voor het totaal aantal kernen zien we dat 43,3% van de kernen een daling kent van het aantal voorzieningen. Ook in de geselecteerde kernen daalt het aantal voorzieningen in het merendeel van de kernen. Het merendeel van de niet geselecteerde kernen heeft een status quo wat het aantal voorzieningen betreft.

Bekijken we de demografische structuur van **de kernen met en de kernen zonder voorzieningen** dan stellen we in 2013 vast dat de kernen zonder voorziening een hoger aandeel jongeren en 20-59 jarigen hebben en een lager aandeel ouderen. In beide types kernen nam de bevolking en het aantal huishoudens tussen 2003 en 2013 toe. De evolutie van de bevolking naar leeftijdsstructuur verliep wel anders in beide types kernen. De kernen zonder voorziening kenden een toename van het aantal jongeren en ouderen maar een daling van het aantal 20-59 jarigen. In de kernen met minstens 1 voorziening daalde het aantal jongeren, steeg het aantal 20-59 jarigen en nam ook het aantal 60-plussers toe. De toename van de ouderen verliep wel sneller in de kernen zonder voorziening.

4. De Regionale Woningmarkten

Een van de onderzoeksvragen luidt of er verschillen zijn naar regionale woningmarkt. Dit luik behandelt deze onderzoeksvraag.

Regionale woningmarkt	Inwoners 2003	Inwoners 2013	Index	Aantal kernen groei	Aantal kernen krimp
Avelgem	7.595	8.133	107,1	5	1
Blankenberge	3.437	3.653	106,3	1	
Brugge	49.284	52.933	107,4	30	12
De Panne	9.632	10.453	108,5	2	
Diksmuide	5.602	5.813	103,8	4	4
Ieper	27.449	28.095	102,4	22	13
Izegem-Ingelmunster	676	753	111,4	1	1
Knokke-Heist	3.433	3.458	100,7	1	1
Koksijde	18.373	19.913	108,4	2	1
Kortrijk	37.926	38.945	102,7	14	7
Nieuwpoort	10.101	10.835	107,3	3	
Oostende	41.615	45.301	108,9	15	3
Poperinge	5.896	6.027	102,2	6	5
Roeselare	42.747	44.369	103,8	14	11
Ruiselede	3.070	3.159	102,9	2	1
Spiere-Helkijn	1.336	1.512	113,2	2	1
Tielt	7.664	7.881	102,8	4	3
Torhout	2.427	2.602	107,2	1	1
Veurne	4.833	4.883	101,0	6	6
Waregem	40.100	41.199	102,7	16	2
Wervik	14.494	14.942	103,1	2	1

Bron: Rijksregister 2003-2013, verwerking SSP

Bovenstaande tabel geeft per regionale woningmarkt het aantal inwoners, de evolutie van het inwonersaantal tussen 2003 en 2013 en het aantal kernen binnen de betreffende regionale woningmarkt dat een bevolkingsgroei of –afname kende.

Globaal genomen zien we een toenemende bevolking in elke regionale woningmarkt (alle indexen > 100). Spiere-Helkijn (113), Oostende (108), Koksijde (108) en De Panne (108) kenden procentueel de sterkste groei. In Knokke-Heist en Veurne zien we de kleinste groei (1%).

Bekijken we elke regionale woningmarkt afzonderlijk dan stellen we vast dat niet elke kern binnen dezelfde woningmarkt ook dezelfde evolutie volgt. Zo telt de regionale woningmarkt van Brugge 42 kernen waarvan 30 kernen een groei kenden en 12 kernen een daling.

Een verdere analyse van de regionale woningmarkten wees uit dat er geen lijn te trekken valt tussen de kernen uit eenzelfde regionale woningmarkt naar bevolkingssamenstelling. Zo wordt bijvoorbeeld in de regionale woningmarkt van Brugge de kern Dudzele gekenmerkt door een jongere bevolking met een groter aandeel gezinnen met kinderen en een lager aandeel alleenstaanden. Zeebrugge is dan bijvoorbeeld een kern met juist de tegenovergestelde kenmerken: een lager aandeel jongeren en

hoger aandeel ouderen, een lager aandeel gezinnen met kinderen en hoger aandeel alleenstaanden. Ook in de andere regionale woningmarkten stellen we dergelijke differentiatie vast tussen de kernen.

Gezien de gedifferentieerde samenstelling van de regionale woningmarkten is een verdere analyse op dit niveau weinig zinvol.

5. Analyse van de indicatoren

Om de resultaten niet te laten beïnvloeden door extreme waarden werden alle kernen met minder dan 50 huishoudens geweerd uit de statistische analyses. Dit komt concreet neer op 20 kernen (van de 267) wat goed is voor 517 huishoudens (of 0,33% van alle huishoudens).

5.1 Samenhang tussen de variabelen

In een eerste stap gaan we na in welke mate er een mogelijke samenhang is tussen de verschillende variabelen, zonder hieraan conclusies van enige causaliteit aan te verbinden. Dit doen we door het berekenen van de correlatiecoëfficiënten die kunnen variëren tussen -1 en 1. Hoe verder de coëfficiënt verwijderd is van 0, hoe nauwkeuriger men de uitslag van de ene variabele kan voorspellen op grond van deze van de andere variabele. Een negatieve coëfficiënt wijst op een negatieve samenhang tussen de variabelen (een hoge score op de ene variabele gaat samen met een lage score op de andere variabele). Een positieve coëfficiënt veronderstelt een positief verband (een hoge score op de ene variabele gaat samen met een hoge score op de andere variabele).

Ligt de correlatiecoëfficiënt onder de 0.10 dan spreken we van een zwak verband. Een coëfficiënt tussen de 0.10 en 0.30 duidt op een klein tot gemiddeld verband. Een waarde tussen de 0.30 en 0.50 geeft een gemiddelde samenhang weer en tot slot staat een coëfficiënt van meer dan 0.50 voor een sterk verband.

Indien we een verband vaststellen dat statistisch significant is, dus waarvan we met minstens 95% zekerheid kunnen stellen dat het gevonden verband niet op toeval berust, dan gaan we in een volgende stap na of we dit verband ook terugvinden wanneer we een onderscheid maken tussen verschillende groepen. Enerzijds gaan we na of het gevonden verband ook blijft gelden wanneer we de geselecteerde kernen vergelijken met de niet geselecteerde kernen. Anderzijds vergelijken we de kernen die een bevolkingstoename kenden met de kernen die een bevolkingsafname kenden.

5.1.1 Voorzieningen, inwonersaantal en migratiecoëfficiënt

In wat volgt bekijken we enerzijds de samenhang tussen het aantal voorzieningen in een kern en de migratiecoëfficiënt. De migratiecoëfficiënt is een maat om de verhuisbewegingen naar en uit de kernen weer te geven (verhuisbewegingen binnen de kern zelf werden niet meegerekend). Een positieve coëfficiënt wijst op een instroom van nieuwkomers. Een negatieve coëfficiënt geeft aan dat er meer inwoners de wijk verlaten dan dat er nieuwe inwoners bijkomen.

Anderzijds bekijken we de samenhang tussen het aantal voorzieningen en het aantal inwoners in een kern.

Globaal

N=247	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
Migcoëff		0.139*		0.159*					0.132*
Inwoners	0.932**	0.785**	0.736**	0.683**	0.740**	0.634**	0.924**	756**	0.912**

*= correlatie significant op het 0.05 niveau

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

We stellen een zwak verband vast tussen de migratiecoëfficiënt en de horecavoorzieningen, voorzieningen gericht op ontmoeting (=LDC+WZC+Zalen) en het totaal aantal voorzieningen. Statistisch gezien vinden we dus nauwelijks een verband tussen de verhuisc bewegingen en het aantal voorzieningen.

Tussen het aantal inwoners in een kern en de aanwezigheid van alle types voorzieningen zien we een zeer sterk verband en dit is significant op het 0.01 niveau. Met andere woorden: hoe groter het aantal inwoners, hoe meer voorzieningen aanwezig en omgekeerd. **Wat we hier niet kunnen aantonen is de causaliteit van dit verband.**

Aangezien we voor de migratiecoëfficiënt nauwelijks een verband vonden met het aantal voorzieningen in de globale dataset wordt deze variabele niet verder uitgediept.

Geselecteerde versus niet geselecteerde kernen

Geselecteerde kernen

N=149	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
Inwoners	0.918**	0.761**	0.696**	0.635**	0.708**	0.571**	0.912**	0.727**	0.891**

*= correlatie significant op het 0.05 niveau

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Niet geselecteerde kernen

N=98	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
Inwoners	0.736**	0.828**	0.258*	0.275**			0.640**	0.405**	0.882**

*= correlatie significant op het 0.05 niveau

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Bovenstaande tabellen geven de correlatiecoëfficiënten weer waarbij een onderscheid werd gemaakt tussen geselecteerde en niet geselecteerde kernen. Als we bij beide types kernen een significante coëfficiënt vinden dan kunnen we nagaan voor welk type kern het verband het sterkst is. **Let wel: we kunnen geen uitspraak doen over het feit of het gevonden verschil tussen de kernen al dan niet significant is.**

Voor de variabele inwonersaantal stellen we sterkere verbanden vast voor de geselecteerde kernen dan de niet geselecteerde kernen voor volgende voorzieningen: levensmiddelen, sport, ontmoeting, jeugd, cultuur, gezondheid, school en het totaal aantal voorzieningen.

Voor de niet geselecteerde kernen vinden we enkel een groter verband tussen het aantal inwoners en het aantal horecavoorzieningen. In de niet geselecteerde kernen is er geen statistisch verband tussen het inwonersaantal en het aantal jeugd- en culturele voorzieningen.

Nogmaals: of de gevonden verschillen tussen de beide types kernen op zich significant zijn daar kunnen we geen uitspraak over doen.

Kernen met een bevolkingstoename versus kernen met een bevolkingsafname

Kernen met een bevolkingstoename

N=166	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
Inwoners	0.947**	0.797**	0.729**	0.668**	0.735**	0.656**	0.931**	0.775**	0.913**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Kernen met een bevolkingsafname

N=81	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
Inwoners	0.837**	0.788**	0.731**	0.747**	0.807**	0.472**	0.895**	0.718**	0.926**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Voor de kernen met een bevolkingstoename vinden we een groter verband tussen het inwonersaantal en volgende voorzieningen dan voor de kernen met een bevolkingsafname: levensmiddelen, horeca, cultuur, school en gezondheid.

Voor de kernen met een bevolkingsafname is het gevonden verband tussen het aantal inwoners en het aantal voorzieningen sterker voor sportvoorzieningen, ontmoetingsinfrastructuur, jeugdvoorzieningen en het totaal aantal voorzieningen.

Concreet zien we bijvoorbeeld dat zowel voor de kernen met een bevolkingstoename (coëff= 0.913) als voor de kernen met een bevolkingsafname (0.926) er een sterk positief verband is tussen het aantal inwoners en het totaal aantal voorzieningen. Voor beide types kernen geldt dat een hoog aantal inwoners gepaard gaat met een hoog aantal voorzieningen en omgekeerd. Dit verband is in onze dataset iets sterker voor de kernen met een bevolkingsafname (0.926>0.913) maar of dit verschil ook daadwerkelijk significant is, daar kunnen we geen uitspraken over doen.

Voor alle duidelijkheid: er wordt hiermee niet gesteld dat een bevolkingsafname gepaard gaat met een lager aantal voorzieningen en een bevolkingstoename met een hoger aantal voorzieningen.

5.1.2 Voorzieningen en leeftijdsgroepen

Globaal

N=247	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
0-19 jaar	0.861**	0.624**	0.679**	0.678**	0.728**	0.620**	0.893**	0.775**	0.796**
20-59 jaar	0.907**	0.725**	0.726**	0.684**	0.739**	0.628**	0.919**	0.769**	0.871**
60-plus	0.937**	0.905**	0.725**	0.629**	0.688**	0.600**	0.875**	0.665**	0.966**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Voor elke leeftijdsgroep vinden we een sterk positief verband tussen het aantal individuen en elk type voorziening: hoe hoger het aantal inwoners binnen die leeftijdsgroep, hoe meer voorzieningen van het betreffende type.

Voor de **0-19 jarigen** vinden we, met uitzondering van het aantal scholen, telkens een minder sterk verband met het aantal voorzieningen in vergelijking met de andere 2 leeftijdsgroepen. Maar toch is de samenhang tussen het aantal jongeren en het aantal aanwezige voorzieningen sterk te noemen. (coëff>0.50).

Voor de **20-59 jarigen** is het verband sterker dan voor de andere leeftijdsgroepen voor volgende voorzieningen: ontmoetingsinfrastructuur (LDC, WZC en zalen), cultuur, sport- en jeugdvoorzieningen en gezondheid.

Voor de **60-plussers** vinden we een sterker verband voor de voorzieningen: levensmiddelen, horeca en totaal voorzieningen.

Geselecteerde versus niet geselecteerde kernen

Geselecteerde kernen

N=149	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
0-19 jaar	0.820**	0.566**	0.624**	0.625**	0.692**	0.546**	0.865**	0.745**	0.742**
20-59 jaar	0.884**	0.688**	0.685**	0.638**	0.708**	0.561**	0.904**	0.742**	0.838**
60-plus	0.933**	0.899**	0.687**	0.577**	0.648**	0.543**	0.862**	0.625**	0.962**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Niet geselecteerde kernen

N=98	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
0-19 jarigen	0.727**	0.770**	0.232**	0.279**			0.646**	0.448**	0.841**
20-59 jarigen	0.739**	0.833**	0.244**	0.240*			0.639**	0.406**	0.882**
60-plussers	0.696**	0.812**	0.288**	0.311**			0.601**	0.352**	0.860**

*= correlatie significant op het 0.05 niveau

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Onmiddellijk valt op dat we niet dezelfde verbanden terugvinden bij beide types kernen. Zo zijn voor de niet geselecteerde kernen de verbanden voor elke leeftijdsgroep zwak tot matig voor de sport- en ontmoetingsinfrastructuur. Voor de geselecteerde kernen vinden we hier duidelijk sterkere verbanden terug.

Voor de niet geselecteerde kernen vinden we geen significante coëfficiënten tussen leeftijd en de jeugd- en culturele voorzieningen. Terwijl we voor deze voorzieningen sterke verbanden terugvinden bij de geselecteerde kernen.

Voor het totaal aantal voorzieningen vinden we een sterker verband bij de 0-19 jarigen en de 20-59 jarigen in de niet geselecteerde kernen. Het verband tussen de 60-plussers en het totaal aantal voorzieningen is volgens de correlatiecoëfficiënten groter bij de geselecteerde kernen.

Kernen met een bevolkingstoename versus kernen met een bevolkingsafname

Kernen met een bevolkingstoename

N=166	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
0-19 jaar	0.873**	0.619**	0.661**	0.657**	0.697**	0.644**	0.894**	0.801**	0.783**
20-59 jaar	0.925**	0.734**	0.721**	0.665**	0.722**	0.652**	0.925**	0.792**	0.870**
60-plus	0.940**	0.913**	0.717**	0.621**	0.711**	0.614**	0.881**	0.674**	0.968**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Kernen met een bevolkingsafname

N=81	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
0-19 jaar	0.817**	0.771**	0.722**	0.736**	0.833**	0.464**	0.880**	0.707**	0.913**
20-59 jaar	0.823**	0.782**	0.729**	0.742**	0.820**	0.466**	0.887**	0.708**	0.820**
60-plus	0.869**	0.797**	0.727**	0.748**	0.741**	0.483**	0.907**	0.736**	0.931**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Voor de kernen met een bevolkingstoename en –afname zien we net zoals bij de globale dataset een significant verband tussen elke leeftijdsgroep en elk type voorziening.

Voor de kernen met een bevolkingstoename zien we hogere coëfficiënten dan bij de kernen met een bevolkingsafname:

bij de 0-19 jarigen voor volgende voorzieningen: levensmiddelen, culturele voorzieningen, gezondheid en school

bij de 20-59 jarigen: levensmiddelen, culturele voorzieningen, gezondheid en school

bij de 60-plussers: levensmiddelen, horeca en cultuur

Wat betreft het totaal aantal voorzieningen zien we een sterker verband bij de kernen met een bevolkingstoename voor 20-59 jarigen en 60-plusser en een zwakker verband voor de 0-19 jarigen dan bij de kernen met een bevolkingsafname.

5.1.3 Voorzieningen en totaal aantal huishoudens

N=247	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
HH	0.945**	0.854**	0.739**	0.659**	0.721**	0.625**	0.911**	0.722**	0.950**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Ook voor het aantal huishoudens vinden we bij elk type voorziening een correlatie hoger dan 0.50 wat wijst op een sterk positief verband. Het sterkste verband zien we tussen het aantal huishoudens en de voorzieningen voor levensmiddelen en gezondheid. Een minder sterk verband, maar wel nog steeds sterk te noemen, zien we bij de voorzieningen gericht op ontmoeting en culturele voorzieningen.

Geselecteerde versus niet geselecteerde kernen

Geselecteerde kernen

N=149	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
HH	0.939**	0.841**	0.702**	0.611**	0.686**	0.567**	0.902**	0.689**	0.940**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Niet geselecteerde kernen

N=98	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezond- heid	School	TotVZ
HH	0.719**	0.860**	0.257*	0.249*			0.618**	0.372**	0.893**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Net zoals bij het aantal inwoners zien we bij het aantal huishoudens andere correlaties bij de geselecteerde en de niet geselecteerde kernen. De coëfficiënten zijn doorgaans hoger bij de geselecteerde kernen dan bij de niet geselecteerde kernen. Enkel voor de horecavoorzieningen zien we bij de niet geselecteerde kernen een hogere coëfficiënt dan bij de geselecteerde kernen.

Kernen met een bevolkingstoename versus kernen met een bevolkingsafname

Kernen met een bevolkingstoename

N=166	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
HH	0.956**	0.867**	0.732**	0.646**	0.723**	0.642**	0.918**	0.737**	0.953**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Kernen met een bevolkingsafname

N=81	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
Huishoudens	0.843**	0.792**	0.734**	0.747**	0.803**	0.480**	0.898**	0.721**	0.930**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Zowel voor de kernen met een bevolkingstoename als voor de kernen met een bevolkingsafname zien we een positieve samenhang tussen het aantal huishoudens en elk type voorziening. De samenhang tussen het totaal aantal voorzieningen en het aantal huishoudens is het sterkst bij de kernen met een toename van het aantal huishoudens.

Let op: wat hier onderzocht werd is de samenhang tussen het aantal inwoners en **het aantal** voorzieningen en **niet de evolutie van het aantal** voorzieningen. Op basis van deze coëfficiënten kan dus niet gesteld worden dat het aantal voorzieningen sneller stijgt in de kernen met een bevolkingstoename dan in de kernen met een bevolkingsafname.

Voor de kernen met een bevolkingstoename zien we een sterker verband dan bij de kernen met een bevolkingsafname voor volgende voorzieningen: levensmiddelen, horeca, culturele voorzieningen, school en gezondheid.

5.1.4 Voorzieningen en type huishoudens

Globaal

N=247	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
GMK	0.863**	0.630**	0.676**	0.677**	0.722**	0.615**	0.893**	0.771**	0.800**
GZK	0.937**	0.832**	0.742**	0.657**	0.735**	0.620**	0.915**	0.730**	0.936**
Alleenst	0.923**	0.948**	0.708**	0.593**	0.638**	0.581**	0.837**	0.618**	0.977**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Voor elk huishoudtype vinden we een sterk positief verband tussen de voorzieningen en het type huishouden.

Voor het totaal aantal voorzieningen zien we het sterkste verband met de alleenstaanden (0.977). De correlatiecoëfficiënt voor de gezinnen met kinderen ligt met 0.800 het laagst van de 3 types huishoudens maar nog steeds is dit een sterk verband.

Geselecteerde versus niet geselecteerde kernen

Geselecteerde kernen

N=149	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
GMK	0.824**	0.574**	0.621**	0.626**	0.686**	0.542**	0.866**	0.741**	0.747**
GZK	0.928**	0.815**	0.705**	0.607**	0.703**	0.558**	0.906**	0.699**	0.923**
Alleenst	0.926**	0.945**	0.675**	0.546**	0.597**	0.534**	0.826**	0.576**	0.978**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Niet geselecteerde kernen

N=98	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
GMK	0.736**	0.790**	0.227*	0.262**			0.639**	0.427**	0.853**
GZK	0.719**	0.818**	0.280**	0.257*			0.631**	0.384**	0.871**
Alleenst	0.667**	0.899**	0.236*	0.214*			0.553**	0.304**	0.890**

*= correlatie significant op het 0.05 niveau

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Ook opgesplitst naar type huishouden stellen we vast dat de geselecteerde kernen voor alle voorzieningen, m.u.v. de horecavoorzieningen duidelijk een sterker verband tonen met de verschillende huishoudtypes dan de niet geselecteerde kernen.

Voor het totaal aantal voorzieningen vinden we in de geselecteerde kernen in vergelijking met de niet geselecteerde kernen een sterker verband met de gezinnen zonder kinderen en de alleenstaanden en een zwakker verband met de gezinnen met kinderen.

Kernen met een bevolkingstoename versus kernen met een bevolkingsafname

Kernen met een bevolkingstoename

N=166	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
GMK	0.875**	0.625**	0.657**	0.656**	0.692**	0.639**	0.895**	0.797**	0.787**
GZK	0.949**	0.846**	0.738**	0.641**	0.738**	0.640**	0.921**	0.741**	0.940**
Alleenst	0.926**	0.954**	0.704**	0.589**	0.658**	0.591**	0.847**	0.632**	0.979**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Kernen met een bevolkingsafname

N=81	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
GMK	0.811**	0.772**	0.723**	0.738**	0.835**	0.460**	0.878**	0.701**	0.912**
GZK	0.841**	0.780**	0.721**	0.736**	0.795**	0.468**	0.895**	0.725**	0.921**
Alleenst	0.865**	0.822**	0.757**	0.762**	0.765**	0.514**	0.910**	0.721**	0.948**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Voor de kernen met een bevolkingstoename en –afname zien we net zoals bij de globale dataset een significant verband tussen elk type huishouden en elk type voorziening.

Voor de kernen met een bevolkingstoename zien we hogere coëfficiënten dan bij de kernen met een bevolkingsafname:

bij de **gezinnen met kinderen** voor volgende voorzieningen: levensmiddelen, culturele voorzieningen, school en gezondheid

bij de **gezinnen zonder kinderen**: levensmiddelen, horeca, sport, culturele voorzieningen, school en gezondheid

bij de **alleenstaanden**: levensmiddelen, horeca en cultuur

Voor **het totaal aantal voorzieningen** zien we een sterker verband bij de kernen met een bevolkingstoename voor de gezinnen zonder kinderen en de alleenstaanden en zien we een zwakker verband voor de gezinnen met kinderen.

5.1.5 Voorzieningen en aantal woongelegenheden

Globaal

N=247	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
Woningen	0.945**	0.871**	0.738**	0.651**	0.713**	0.620**	0.903**	0.710**	0.957**
Recente woningen	0.901**	0.865**	0.726**	0.579**	0.655**	0.583**	0.833**	0.624**	0.925**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Zowel voor het totaal aantal woongelegenheden als het aantal recente woongelegenheden vinden we een sterk verband met het aantal voorzieningen en dit ongeacht het type voorziening.

Geselecteerde versus niet geselecteerde kernen

Geselecteerde kernen

N=149	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
Woningen	0.940**	0.860**	0.702**	0.603**	0.678**	0.563**	0.894**	0.675**	0.949**
Recente woningen	0.907**	0.861**	0.704**	0.522**	0.625**	0.545**	0.830**	0.579**	0.927**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Niet geselecteerde kernen

N=98	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
Woningen	0.719**	0.865**	0.260**	0.242**			0.609**	0.368**	0.896**
Recente woningen	0.632**	0.725**	0.254**	0.298**			0.471**	0.311**	0.762**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Ook hier stellen we vast dat de geselecteerde kernen een sterkere samenhang vertonen tussen het aantal (recente) woningen en alle voorzieningen dan de niet geselecteerde kernen. De enige uitzondering hierop is een sterker verband tussen het aantal woningen en het aantal horecavoorzieningen in de niet geselecteerde kernen.

Kernen met een bevolkingstoename versus kernen met een bevolkingsafname

Kernen met een bevolkingstoename

N=166	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
Woningen	0.954**	0.884**	0.732**	0.638**	0.716**	0.636**	0.910**	0.725**	0.960**
Recente woningen	0.906**	0.872**	0.733**	0.584**	0.697**	0.591**	0.854**	0.656**	0.930**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Kernen met een bevolkingsafname

N=81	Levens- middelen	Horeca	Sport	Ontmoet	Jeugd	Cultuur	Gezondheid	School	TotVZ
Woningen	0.842**	0.791**	0.738**	0.750**	0.805**	0.485**	0.900**	0.715**	0.930**
Recente woningen	0.832**	0.727**	0.728**	0.728**	0.728**	0.548**	0.893**	0.664**	0.893**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Voor de kernen met een bevolkingstoename en –afname zien we net zoals bij de globale dataset een significant verband tussen het aantal woningen en het aantal recente woningen en elk type voorziening.

Voor de kernen met een bevolkingstoename zien we hogere coëfficiënten dan bij de kernen met een bevolkingsafname voor het verband tussen het **aantal woningen** en volgende voorzieningen: levensmiddelen, horeca, culturele voorzieningen, school, gezondheidsvoorzieningen en het totaal aantal voorzieningen.

Wat de samenhang tussen de **recente woningen** en het type voorzieningen betreft, stellen we een sterkere samenhang vast in de kernen met een bevolkingstoename voor volgende voorzieningen: levensmiddelen, sport, horeca en culturele voorzieningen. Ook hier zien we een sterker verband tussen het aantal recente woningen en het totaal aantal voorzieningen bij de kernen met een bevolkingstoename dan bij de kernen met een bevolkingsafname.

5.1.6 Schoolgaande kinderen en aantal inwoners

In het volgend luik wordt er gekeken naar het aantal kinderen in het basisonderwijs (kleuter+lager onderwijs). Hierbij kijken we naar de leerlingen die:

- In de kern wonen, ongeacht waar ze naar school gaan
- In de kern school lopen, ongeacht waar ze wonen
- In de kern wonen en er ook naar school gaan
- Buiten de fusiegemeente wonen maar in de kern naar school gaan

Globaal

	Woont in de kern	Loopt school in kern	Woont & gaat naar school binnen kern	Woont buiten gemeente
Inwoners	0.942**	0.851**	0.882**	0.563**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Bovenstaande tabel laat zien dat er een sterke positieve correlatie bestaat tussen het aantal inwoners van een kern en het aantal leerlingen dat hetzij woont in de kern, er school loopt of beide. Voor het aantal leerlingen dat van buiten de gemeente komt, zien we nog steeds een sterke correlatie met het aantal inwoners (>0.50) maar minder sterk dan voor de andere variabelen.

Geselecteerde versus niet geselecteerde kernen

Geselecteerde kernen

	Woont in de kern	Loopt school in kern	Woont & gaat naar school binnen kern	Woont buiten gemeente
Inwoners	0.925**	0.835**	0.859**	0.575**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Niet geselecteerde kernen

	Woont in de kern	Loopt school in kern	Woont & gaat naar school binnen kern	Woont buiten gemeente
Inwoners	0.958**	0.388**	0.832**	

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Opvallend is hier de minder sterke correlatie tussen het aantal inwoners van de kern en het aantal leerlingen dat er school loopt voor de niet geselecteerde kernen. Tussen beide variabelen vinden we een eerder matig verband dit in tegenstelling tot een sterk verband bij de geselecteerde kernen.

Kernen met een bevolkingstoename versus kernen met een bevolkingsafname

Kernen met een bevolkingstoename

	Woont in de kern	Loopt school in kern	Woont & gaat naar school binnen kern	Woont buiten gemeente
Inwoners	0.929*	0.823**	0.853**	0.564**

*= correlatie significant op het 0.05 niveau

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

Kernen met een bevolkingsafname

	Woont in de kern	Loopt school in kern	Woont & gaat naar school binnen kern	Woont buiten gemeente
Inwoners	0.993**	0.937**	0.977**	0.522**

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

De correlatie tussen het aantal inwoners en de variabelen m.b.t. de leerlingen is steeds iets sterker voor de kernen met een bevolkingsafname dan voor de kernen met een bevolkingstoename m.u.v. de variabele “woont buiten de gemeente”.

5.1.7 Samenvatting: samenhang tussen de indicatoren

Met het berekenen van de correlatiecoëfficiënten kunnen we aantonen of er statistisch gezien een samenhang bestaat tussen verschillende variabelen. We kunnen hierbij zeggen of dit verband positief (een hoge waarde op de ene variabele gaat gepaard met een hoge waarde op de andere variabele) of negatief is. De absolute waarde van de coëfficiënt zegt iets over de sterkte van de samenhang. Hoe dichter deze waarde 1 benadert, hoe sterker het verband. Indien dit verband bovendien statistisch gezien significant is dan kunnen we met minstens 95% zekerheid er van uitgaan dat het gevonden verband niet te wijten is aan toeval.

Bekijken we de samenhang tussen het aantal voorzieningen en de **migratiecoëfficiënt** dan zien we geen of slechts een zeer zwak verband. Dit wil zeggen dat we geen bevestiging vinden voor de hypothese dat een instroom van inwoners leidt tot meer voorzieningen. Meer of minder voorzieningen doen mensen niet noodzakelijk verhuizen.

Er is een sterk positief verband tussen het **aantal inwoners en het aantal voorzieningen**: hoe hoger het aantal inwoners hoe meer voorzieningen. Het sterk positief verband tussen het aantal inwoners en het aantal voorzieningen vinden we ook terug wanneer we de bevolking bekijken **naar leeftijd**. Er werd en 3 leeftijdscategorieën onderscheiden: de 0-19 jarigen, de 20-59 jarigen en de 60-plussers. De sterkste correlatie vonden we tussen het aantal voorzieningen en de 60-plussers.

Ook voor het aantal **huishoudens** vinden we bij elk type voorziening een correlatie hoger dan 0.50 wat wijst op een sterk positief verband. Het sterk positief verband tussen het aantal huishoudens en het aantal voorzieningen vinden we ook terug wanneer we de bevolking bekijken **naar type huishouden**. Er werd een opsplitsing gemaakt tussen huishoudens met kinderen, huishoudens zonder kinderen en alleenstaanden. De sterkste correlatie vonden we tussen het aantal voorzieningen en de alleenstaanden.

Zowel voor het totaal aantal **woongelegenheden** als het aantal recente woongelegenheden vinden we een sterk verband met het aantal voorzieningen en dit ongeacht het type voorziening.

Naast het bekijken van correlaties in de globale dataset gingen we ook na of de gevonden verbanden ook blijven bestaan wanneer we een onderscheid maken tussen enerzijds geselecteerde en niet geselecteerde kernen en anderzijds kernen met een bevolkingstoename en een bevolkingsafname. Globaal stellen we vast dat de correlaties sterker van elkaar verschillen tussen de geselecteerde en de niet geselecteerde kernen dan tussen de kernen met een bevolkingstoename en de kernen met een bevolkingsafname. Maar of deze verschillen daadwerkelijk significant zijn, kunnen we niet zeggen.

5.2 Evoluties bekeken

Voor het bekijken van de evoluties maken we enerzijds het onderscheid tussen geselecteerde en niet geselecteerde kernen en anderzijds tussen kernen met een bevolkingstoename en kernen met een bevolkingsafname.

5.2.1 Geselecteerde versus niet geselecteerde kernen

Demografie

Bevolkingsevolutie

	Bevolkingstoename	Bevolkingsafname	Totaal
Geselecteerde kernen	70,5% (105)	29,5% (44)	N=149 100%
Niet geselecteerde kernen	62,2% (61)	37,8% (37)	N=98 100%
Totaal	67,2% (166)	32,8% (81)	N=247 100%

Bron: Rijksregister 2003-2013; verwerking SSP

In 67,2% van de onderzochte kernen nam de bevolking toe. 32,8% van de kernen kende een bevolkingsafname. Zowel in de geselecteerde als in de niet geselecteerde kernen vinden we meer kernen met een bevolkingstoename dan kernen met een bevolkingsafname.

Er blijkt geen significant verschil te bestaan tussen de geselecteerde en de niet geselecteerde kernen wat de bevolkingsevolutie betreft. De verschillen die men tussen beide types kernen ziet zijn dus toevallig en kunnen niet als regel aangenomen worden.

Evolutie naar leeftijd

	Toename 60+	Afname 60+	Totaal
Geselecteerde kernen	88,6% (132)	11,4% (17)	N=149 100%
Niet geselecteerde kernen	76,5% (75)	23,5% (23)	N=98 100%
Totaal	83,8% (207)	16,2% (40)	N=247 100%

Bron: Rijksregister 2003-2013; verwerking SSP

Bovenstaande tabel toont aan dat het aantal ouderen in de meeste kernen toeneemt (83,8%). De geselecteerde kernen kennen vaker een toename van het aantal ouderen (88,6%) dan de niet geselecteerde kernen (76,5%). Het gevonden verschil tussen de geselecteerde en de niet geselecteerde kernen is significant.

Indien we dezelfde test laten lopen maar dan zonder de kustkernen dan komen we aan gelijkaardige resultaten.

	Toename 60+	Afname 60+	Totaal
Geselecteerde kernen	87,9% (124)	12,1% (17)	N=141 100%
Niet geselecteerde kernen	76,0 % (73)	24,0% (23)	N=96 100%
Totaal	83,1% (197)	16,9% (40)	N=237 100%

Bron: Rijksregister 2003-2013; verwerking SSP

De vaststelling dat het percentage 60-plussers vaker toenam in een geselecteerde kern dan in een niet geselecteerde kern blijft dus overeind ook zonder de invloed van de kustkernen.

Voor de overige 2 leeftijdsgroepen, de jongeren en de 20-59 jarigen, vinden we geen significante verschillen terug tussen beide types kernen.

	Toename jongeren	Afname jongeren	Totaal
Geselecteerde kernen	44,3% (66)	55,7% (83)	N=149 100%
Niet geselecteerde kernen	46,9% (46)	53,1% (52)	N=98 100%
Totaal	45,3% (112)	54,7% (135)	N=247 100%

Bron: Rijksregister 2003-2013; verwerking SSP

Bovenstaande tabel toont wel aan dat globaal het aantal jongeren in de kernen eerder afneemt dan toeneemt. In meer dan de helft van de kernen (54,7%) nam het aantal jongeren af. Maar er is geen statistisch significant verschil tussen de geselecteerde en de niet geselecteerde kernen.

	Toename 20-59 jarigen	Afname 20-59 jarigen	Totaal
Geselecteerde kernen	60,4% (90)	39,6% (59)	N=149 100%
Niet geselecteerde kernen	62,2% (61)	37,8% (35)	N=98 100%
Totaal	61,1% (151)	38,9% (96)	N=247 100%

Bron: Rijksregister 2003-2013; verwerking SSP

Voor de 20-59 jarigen stellen we daarentegen een toename binnen de meerderheid van de kernen vast (61,1%). Maar ook hier kunnen we geen significant verschil waarnemen tussen geselecteerde of niet geselecteerde kernen.

Huishoudens

Evolutie huishoudens

	Toename huishoudens	Afname huishoudens	Totaal
Geselecteerde kernen	94,0% (140)	6,0% (9)	N=149 100%
Niet geselecteerde kernen	82,7% (81)	17,3% (17)	N=98 100%
Totaal	89,5% (221)	10,5% (26)	N=247 100%

Bron: Rijksregister 2003-2013; verwerking SSP

Nog veel meer dan bij de toename van het aantal inwoners, stellen we vast dat het aantal huishoudens in de meeste kernen toegenomen is tussen 2003 en 2013. In 89,5% van de kernen nam het aantal huishoudens toe. Voor de geselecteerde kernen tellen we 94% van de kernen met een toename van het aantal huishoudens. Voor de niet geselecteerde kernen ligt dit percentages iets lager namelijk 82,7%.

Het verschil tussen de geselecteerde kernen en de niet geselecteerde kernen is significant : geselecteerde kernen kennen dus vaker dan niet geselecteerde kernen een toename van het aantal huishoudens.

Evolutie naar type huishouden

	Toename alleenstaanden	Afname alleenstaanden	Totaal
Geselecteerde kernen	95,3% (142)	4,7% (7)	N=149 100%
Niet geselecteerde kernen	84,7% (83)	15,3% (15)	N=98 100%
Totaal	91,1% (225)	8,9% (22)	N=247 100%

Bron: Rijksregister 2003-2013; verwerking SSP

In 91,1% van de kernen nam het aantal alleenstaanden toe. De geselecteerde kernen kennen vaker dan de niet geselecteerde kernen een toename van het aantal alleenstaanden (95,3% t.o.v. 84,7%). Dit verschil is significant.

Wat de evolutie van de gezinnen met en zonder kinderen betreft, vinden we geen significant verschil tussen de geselecteerde en de niet geselecteerde kernen.

	Toename GMK	Afname GMK	Totaal
Geselecteerde kernen	53% (79)	47% (70)	N=149 100%
Niet geselecteerde kernen	52% (51)	48% (47)	N=98 100%
Totaal	52,6% (130)	47,4% (117)	N=247 100%

Bron: Rijksregister 2003-2013; verwerking SSP

Bovenstaande tabel laat zien dat het aantal kernen met een toegenomen aantal gezinnen met kinderen iets meer dan de helft bedraagt (52,6%). Een vaststelling die we maken zowel voor de geselecteerde als voor de niet geselecteerde kernen.

	Toename GZK	Afname GZK	Totaal
Geselecteerde kernen	81,9% (122)	18,1% (27)	N=149 100%
Niet geselecteerde kernen	74,5% (73)	25,5% (25)	N=98 100%
Totaal	78,9% (195)	21,1% (52)	N=247 100%

Bron: Rijksregister 2003-2013; verwerking SSP

Gemiddeld nam in 78,9% van de kernen het aantal gezinnen zonder kinderen toe. We vinden statistisch geen verschil tussen de geselecteerde en de niet geselecteerde kernen.

Onderwijs

Evolutie leerlingen naar woonplaats van de leerling

	Status quo	Toename lln naar woonplaats	Afname lln naar woonplaats	Totaal
Geselecteerde kernen	4,7% (7)	58,4% (87)	36,9% (55)	N=149 100%
Niet geselecteerde kernen	4,1% (4)	41,8% (41)	54,1% (53)	N=98 100%
Totaal	4,5% (11)	51,8% (128)	43,7% (108)	N=247 100%

Bron: Departement Onderwijs 2009-2011, verwerking SSP

4,5% van alle kernen kent een status quo van het aantal leerlingen uit het basisonderwijs. Voor de geselecteerde kernen ligt dit percentage iets hoger dan voor de niet geselecteerde kernen (4,7% t.o.v. 4,1%).

Gemiddeld kent iets meer dan de helft van alle kernen (51,8%) een toename van het aantal kinderen dat basisonderwijs volgt. Dit percentage ligt hoger in de geselecteerde kernen (58,4%) dan in de niet geselecteerde kernen (41,8%).

Tot slot kent 43,7% van alle kernen een daling van het aantal leerlingen uit het basisonderwijs. Voor de geselecteerde kernen gaat het om 36,9% van de kernen. Voor de niet geselecteerde kernen zien we dat meer dan de helft van de kernen een daling kende van het aantal leerlingen in het basisonderwijs.

Het verschil tussen de geselecteerde en de niet geselecteerde kernen naar evolutie van het aantal leerlingen naar woonplaats is significant .

Voor de overige leerlingenvariabelen werden geen significante verschillen gevonden tussen beide types kernen.

Huisvesting en voorzieningen

Nieuwbouw

	Index inwoners	Index jongeren	Index 20-59 jarigen	Index ouderen
Geselecteerde kernen	0.821**	0.615**	0.599**	0.373**
Niet geselecteerde kernen	0.806**	0.610**	0.738**	

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

De samenhang tussen het percentage nieuwbouwwoningen en de evolutie van het aantal jongeren is zowel voor de geselecteerde als voor de niet geselecteerde kernen eerder sterk en significant. Het verschil tussen beide correlatiecoëfficiënten is niet erg groot.

Voor de evolutie van de 20-59 jarigen zien we een sterker verband met aantal nieuwe woningen bij de niet geselecteerde kernen (coëff=0.738) dan bij de geselecteerde kernen (coëff=0.599). Maar of dit gevonden verschil in coëfficiënten ook significant is, daar kunnen we dus geen uitspraak over doen.

Wat de evolutie van de ouderen betreft, vinden we enkel een significante samenhang met het percentage nieuwbouw voor de geselecteerde kernen. Dit verband is evenwel duidelijk zwakker dan voor de overige leeftijdscategorieën.

	Index huishoudens	Index GMK	Index GZK	Index alleenstaanden
Geselecteerde kernen	0.844**	0.598**	0.434**	0.244**
Niet geselecteerde kernen	0.841**	0.627**	0.330**	0.218*

**=correlatie is significant op het 0.01 niveau

De samenhang tussen de evolutie van het aantal gezinnen met kinderen en het percentage nieuwbouw is sterker voor de niet geselecteerde kernen dan voor de geselecteerde kernen (resp. 0.627 en 0.598).

Voor de evolutie van de gezinnen zonder kinderen zien we net het omgekeerde: daar is het verband met het aandeel nieuwe woningen sterker voor de geselecteerde kernen dan voor de niet geselecteerde kernen (resp. 0.434 en 0.330).

Voor de alleenstaanden vinden we een sterker verband bij de geselecteerde kernen (resp. 0.244 en 0.218).

In wat volgt wordt de relatie tussen nieuwbouwwoningen en de huishoudsamenstelling van de verhuizers verder uitgediept.

	Totale bevolking
1 persoons-huishoudens	31,4%
Gezin zonder kinderen	41,9%
Gezin met kinderen	26,6%
Totaal	100%

Globaal bestaat de West-Vlaamse huishoudpopulatie uit 31,4% alleenstaanden, 41,9% gezinnen zonder kinderen en 26,6% gezinnen met kinderen.

is niet het gevolg	Totale bevolking	Niet geselecteerde kern	Geselecteerde kern	Stedelijk gebied	Buitengebied
1 persoons-huishoudens	40,5%	32,5%	36,7%	44,6%	28,1%
Gezin zonder kinderen	30,8%	34,6%	33,4%	28,4%	37,8%
Gezin met kinderen	28,7%	32,9%	29,9%	27,0%	34,1%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Bovenstaande tabel toont dat de verhuispopulatie uit 40,5% alleenstaanden bestaat, 30,8% gezinnen zonder kinderen en 28,7% gezinnen met kinderen. Uit de combinatie van beide tabellen leren we dat alleenstaanden en gezinnen met kinderen verhoudingsgewijs vaker verhuizen.

Kijken we naar de kenmerken van de verhuizers per type gebied dan valt onmiddellijk het verschil tussen deze gebieden op. Naar de niet geselecteerde kernen verhuizen alle 3 de huishoudtypes nagenoeg evenveel. De geselecteerde kernen trekken iets meer alleenstaanden aan dan de niet geselecteerde kernen en iets minder gezinnen met kinderen. Het stedelijk gebied is onmiskenbaar een aantrekkingspool voor alleenstaanden terwijl naar het buitengebied juist minder alleenstaanden verhuizen maar meer gezinnen zonder kinderen.

Vaak rijst de vraag welke huishoudens nieuwe kavels nu aantrekken. Impliciet gaat men er vaak van uit dat dit in de eerste plaats jonge gezinnen met kinderen zijn. In bovenstaande correlatieanalyse stellen we inderdaad vast dat er een sterk verband is tussen nieuwbouw en gezinnen met kinderen (>0.50). Maar dit verband is echter niet noodzakelijk een direct verband. Immers zou het kunnen dat de nieuwe kavels in de eerste plaats niet ingenomen worden door de jonge gezinnen zelf maar wel

door bijvoorbeeld (oudere) koppels zonder kinderen en dat op hun beurt hun vrijgekomen woning ingenomen wordt door de koppels met kinderen (die de woning dan al dan niet renoveren).

Hieronder wordt aan de hand van een 3-tal praktijkvoorbeelden aangetoond dat de vrij sterke correlatie tussen nieuwbouw en gezinnen met kinderen niet noodzakelijk een zuiver causaal verband behelst. Het betreft dus 3 kernen waar nieuwe kavels zijn bijgekomen en waarvan we nagaan welke de kenmerken zijn van de nieuwe inwoners van deze kernen.

Verhuizers	Kapellehoek	Vlissegem	Wulshoek
1 persoons-huishoudens	13,7%	23,3%	21,8%
Gezin zonder kinderen	45,7%	35,3%	43,6%
Gezin met kinderen	40,6%	41,3%	34,5%
Totaal	100%	100%	100%

We stellen vast dat in de 3 kernen waar kavels bijgekomen zijn, onder de verhuizers elk type huishouden vertegenwoordigd is en dat de gezinnen met kinderen niet per definitie de hoofdmoot uitmaken.

Uit de analyse van bovenstaand cijfermateriaal kan dus geconcludeerd worden dat nieuwe kavels niet noodzakelijk ingenomen worden door jonge gezinnen met kinderen.

Voorzieningen

	Evolutie aantal voorzieningen			Totaal
	Status Quo	Toename	Afname	
Geselecteerde kern	21,5%	23,5%	55,0%	N=149 100%
Niet geselecteerde kern	60,3%	22,1%	17,6%	N=68 100%
Totaal	33,6%	23,0%	43,3%	N=217 ⁶ 100%

Bron: Locatus 2008-2013, verwerking SSP

43,3% van alle kernen kent een daling van het aantal voorzieningen. Voor de geselecteerde kernen gaat het om 55% van de kernen met een dalend aantal voorzieningen. Voor de niet geselecteerde kernen ligt dit aandeel met 17,6% lager.

In 33,6% van alle kernen nam het aantal voorzieningen niet toe of af. Voor de geselecteerde kernen ligt dit aandeel op 21,5%. 60,3% van de niet geselecteerde kernen kende een status quo wat het aantal voorzieningen betreft.

Tot slot zien we dat in 23% van alle kernen het aantal voorzieningen toenam tussen 2008 en 2013. Het verschil tussen de geselecteerde en de niet geselecteerde kernen is hier minder uitgesproken (resp. 23,5% en 22,1%).

Globaal heeft het merendeel van de geselecteerde kernen een dalend aantal voorzieningen. Het merendeel van de niet geselecteerde kernen wordt daarentegen gekenmerkt door een status quo van het aantal voorzieningen. De statistische analyse geeft aan dat de gevonden verschillen significant zijn.

⁶ Kernen waar er geen voorzieningen zijn worden niet meegenomen in de analyse waardoor het totaal aantal kernen hier op 217 komt te staan.

5.2.2 Kernen met een bevolkingstoename versus kernen met een bevolkingsafname

	Evolutie aantal voorzieningen			Totaal
	Status Quo	Toename	Afname	
Toename bevolking	32,4%	25,0%	42,6%	N=148 100%
Afname bevolking	36,2%	18,8%	44,9%	N=69 100%
Totaal	33,6%	23,0%	43,3%	N=217 ⁷ 100%

Bron: Rijksregister 2003-2013; Locatus 2008-2013, verwerking SSP

Voor het totaal aantal kernen zien we dat 43,3% van de kernen een daling kent van het aantal voorzieningen. 33,6% van de kernen kende een status quo van het aantal voorzieningen. 23% van de kernen kende een toename van het aantal voorzieningen.

Indien we de kernen opsplitsen naar bevolkingsevolutie dan stellen we vast dat de kernen met een bevolkingstoename in 25% van de gevallen ook een toename van het aantal voorzieningen kenden terwijl dit voor de kernen met een bevolkingsafname slechts voor 18,8% van de kernen geldt. Het gevonden verschil is echter statistisch niet significant. M.a.w. dit verschil is toevallig.

Verdere analyses wezen ook uit dat er **geen samenhang** te vinden is tussen de evolutie van het aantal voorzieningen en de evolutie van de **bevolking naar leeftijd, huishoudsamenstelling of het aantal leerlingen**.

5.2.3 Samenvatting: Evoluties bekeken

In deze samenvatting focussen we op de gevonden verschillen in evolutie tussen de geselecteerde en de niet geselecteerde kernen (het verschil is statistisch significant).

Het **aantal ouderen** neemt globaal in de meeste kernen toe. De geselecteerde kernen kennen vaker een toename van het aantal ouderen dan de niet geselecteerde kernen. Deze bevinding blijft standhouden zelfs indien we de kustkernen uit de dataset halen.

Nog veel meer dan bij de toename van het aantal inwoners, stellen we vast dat **het aantal huishoudens** in de meeste kernen toegenomen is tussen 2003 en 2013. Voor de geselecteerde kernen tellen we 94% van de kernen met een toename van het aantal huishoudens. Voor de niet geselecteerde kernen ligt dit met 82,7% lager.

In 91,1% van de kernen nam het aantal **alleenstaanden** toe. De geselecteerde kernen kennen vaker dan de niet geselecteerde kernen een toename van het aantal alleenstaanden (95,3% t.o.v. 84,7%).

Wat de kernen betreft met een toename van **het aantal leerlingen naar woonplaats** zien we dat het percentage hoger ligt voor de geselecteerde kernen (58,4% kent een toename) dan voor de niet geselecteerde kernen (41,8%).

⁷ Kernen waar er geen voorzieningen zijn worden niet meegenomen in de analyse waardoor het totaal aantal kernen hier op 217 komt te staan.

Bekijken we de bevolking naar leeftijd dan stellen we vast dat het verband tussen het aandeel **nieuwbouwwoningen** en de evolutie van de 20-59 jarigen enerzijds en de huishoudens met kinderen anderzijds sterker is in de niet geselecteerde dan in de geselecteerde kernen.

De vrij sterke correlatie tussen het aantal nieuwbouwwoningen en de toename van het aantal gezinnen met kinderen is niet het gevolg een zuiver causaal verband tussen beide variabelen. Nieuwe kavels worden niet noodzakelijk ingenomen door jonge gezinnen met kinderen.

Globaal heeft het merendeel van de geselecteerde kernen een dalend aantal **voorzieningen**. Het merendeel van de niet geselecteerde kernen wordt daarentegen gekenmerkt door een status quo van het aantal voorzieningen.

6. Clusteranalyse: groeperen van gelijkaardige kernen o.b.v. objectieve indicatoren

Clusteranalyse is een techniek om cases, hier de verschillende kernen, te groeperen volgens hun samenhang op meerdere variabelen. Wat we met clusteranalyse trachten te doen, is het vormen van groepen die een gelijkaardig profiel vertonen⁸.

6.1 Motivatie voor de selectie van de variabelen om de clusteranalyse uit te voeren

Belangrijke regel: de variabelen mogen niet sterk correleren (samenhangen).

Luik Demografie/huishoudens:

- Wat de demografische variabelen betreft, moet een keuze gemaakt worden tussen variabelen die de leeftijdsstructuur van de bevolking weergeven of variabelen die de gezinsstructuur beschrijven aangezien deze zeer sterk samenhangen (vb. hoog percentage jongeren hangt zeer sterk samen met hoog percentage gezinnen met kinderen $\text{corr} = >0.900$). We kiezen voor de variabele gezin met kinderen omdat deze het sterkst samenhangt met de verschillende leeftijdsklassen uit de bevolking en dus een tegelijkertijd een goed beeld geeft van de leeftijdsstructuur van de bevolking (vb. gezin zonder kinderen correleert niet met 20-59 jarigen). Het percentage alleenstaanden correleert dan weer te sterk met alle andere variabelen zoals vb. het percentage voorzieningen (>0.5).
- Aantal inwoners: correleert zwak met de variabele gezin met kinderen en de variabele voorzieningen en kan dus weerhouden worden.

Luik huisvesting/voorzieningen:

- Percentage voorzieningen: geen correlatie met aantal inwoners, eerder zwakke correlatie met variabele gezin met kinderen en kan dus weerhouden worden.
- De variabele nieuwbouw correleert te sterk met het percentage gezinnen met kinderen, daarom wordt deze niet weerhouden voor de clusterindeling.

⁸ Ward's clustermethode (SPSS) werd hiervoor gebruikt.

Onderwijs:

- sterke correlatie tussen aantal scholen en aantal inwoners >0.700: geen variabelen onderwijs opgenomen in clusteranalyse want allen zijn gerelateerd aan de al dan niet aanwezigheid van een school. Komt daarbij de opmerking na het aftoetsen met de gebiedswerkers dat sommige scholen net buiten de kern liggen en daardoor niet in de dataset mee opgenomen zijn terwijl ze in realiteit wel “dichtbij” zijn.

De clustervariabelen zijn aldus: het percentage gezinnen met kinderen, het percentage voorzieningen en aantal inwoners

OPMERKING:

-De kern “Damme” werd uit de clusteranalyse geweerd omdat deze statistisch gezien een buitenbeentje is en hierdoor het clusterresultaat te sterk beïnvloedt. Naderhand werd Damme aan cluster 4 toegevoegd omdat deze demografisch gezien sterke gelijkenissen vertoont met de kustkernen.

- Voor de beschrijving van de clusters werden de kernen met <300 inwoners weggelaten aangezien deze kernen niet ter discussie staan. Deze kernen werden oorspronkelijk wel opgenomen in de dataset om de eigenlijke clusteranalyse uit te voeren. Een overzicht van deze kernen is te vinden in bijlage.

6.2 Beschrijving van de clusters

Uit de clusteranalyse op basis van de 3 geselecteerde variabelen komen 4 verschillende clusters naar voor. Een overzicht van de kernen per cluster is terug te vinden in bijlage.

	Geselecteerde kern		Niet geselecteerde kern		Totaal	Inwoners
	Aantal kernen	Aantal inwoners	Aantal kernen	Aantal inwoners		
Cluster 1	20	22.128	47	27.060	67	49.188
Cluster 2	62	66.834	13	7.897	75	74.731
Cluster 3	50	202.483	2	6.500	52	208.983
Cluster 4	9	60.098			9	60.098
Totaal	141	351.543	62	41.457	203	393.000

Cluster 1 telt 67 kernen waarvan 47 niet-geselecteerde kernen en 20 geselecteerde kernen. Deze cluster omvat 65,3% van de inwoners van de niet-geselecteerde kernen en 6,3% van de inwoners van de geselecteerde kernen.

Cluster 2 telt 75 kernen waarvan 13 niet-geselecteerde kernen en 62 geselecteerde kernen. Deze cluster omvat 19% van de inwoners van de niet-geselecteerde kernen en 19% van de inwoners van de geselecteerde kernen.

Cluster 3 telt 52 kernen waarvan 2 niet-geselecteerde kernen en 50 geselecteerde kernen. Deze cluster omvat 15,7% van de inwoners van de niet-geselecteerde kernen en 57,7% van de inwoners van de geselecteerde kernen.

Cluster 4 telt 9 geselecteerde kernen. Deze kernen zijn 8 kernen gelegen langs de kust + de kern Damme. 2 kustkernen vallen niet onder deze cluster en dit zijn: Maria Duyne/Heide Vosseslag (=cluster 3) en Zeebrugge (=cluster 3). Deze cluster omvat 17% van de inwoners van de geselecteerde kernen.

Opgemaakt op vraag van Stuurgroep kernenonderzoek (januari 2015)

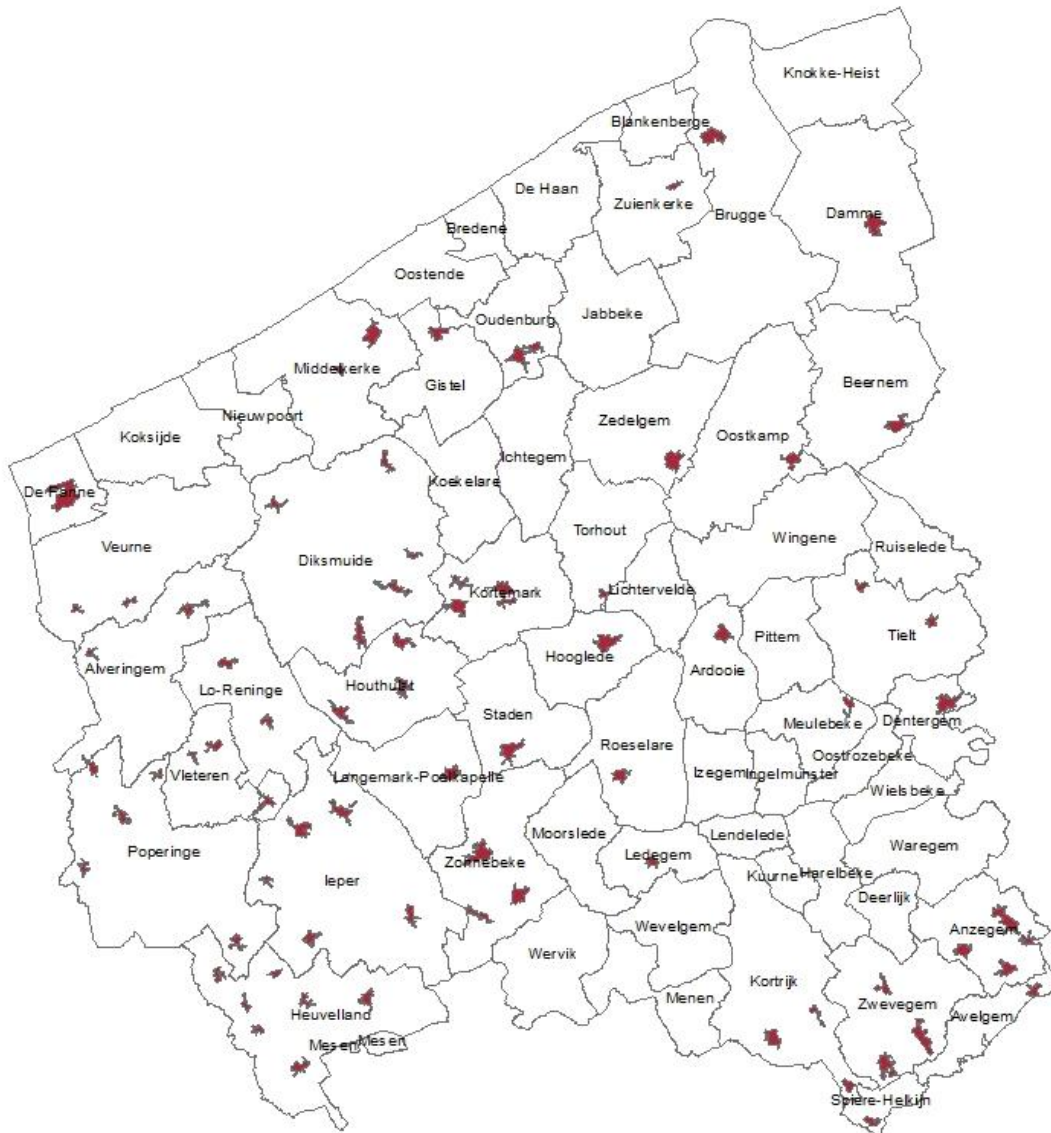

Kernen cluster 1 met 300 inwoners of meer

 67 kernen

Bron: verwerking Steunpunt Sociale Planning

Opgemaakt op vraag van Stuurgroep kernenonderzoek (januari 2015)

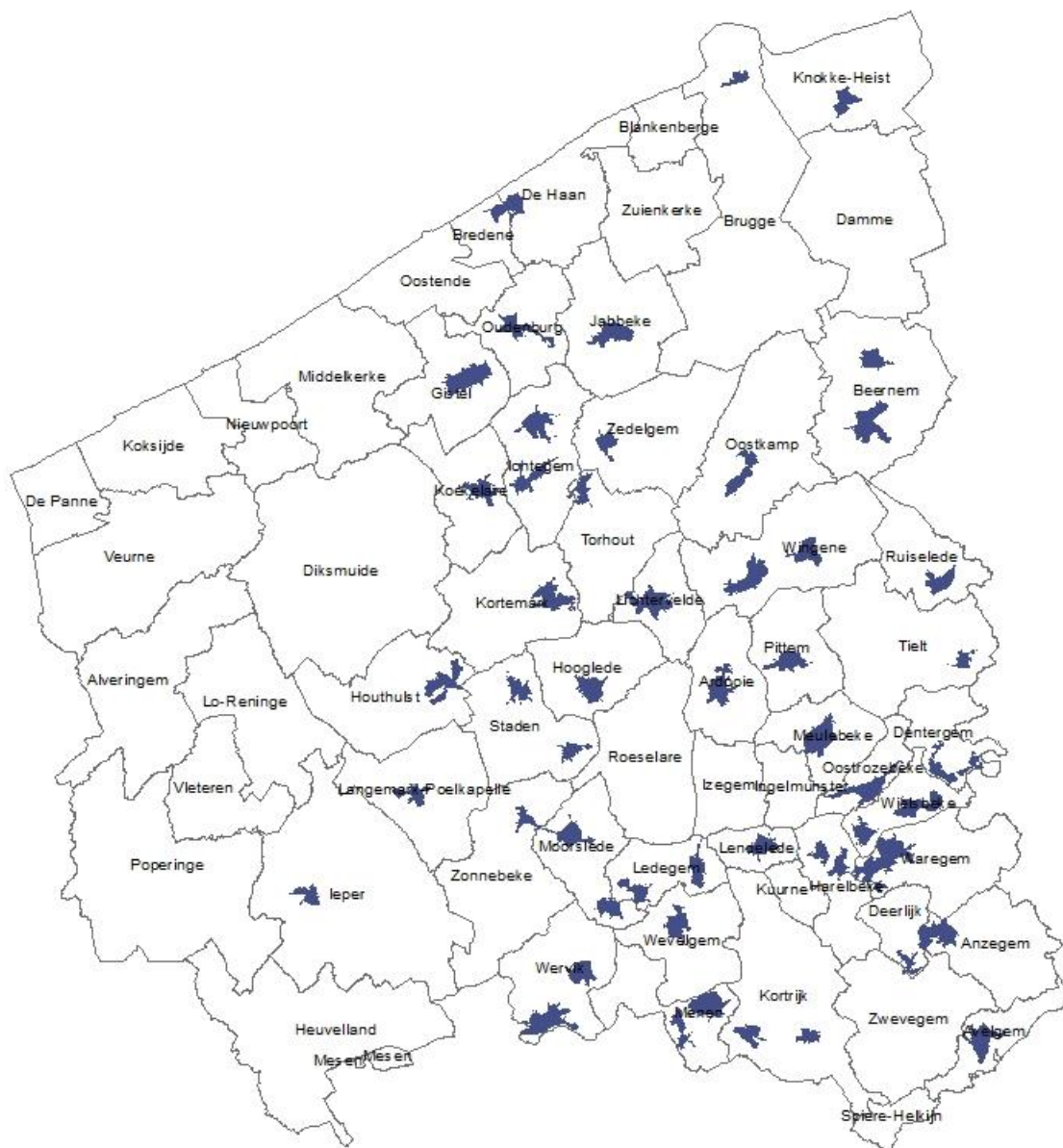

Kernen cluster 2 m et 300 inwoners of meer

 75 kernen

Bron: verwerking Steunpunt Sociale Planning

Opgemaakt op vraag van Stuurgroep kernenonderzoek (januari 2015)

Kernen cluster 3 met 300 inwoners of meer

■ 52 kernen

Bron: verwerking Steunpunt Sociale Planning

Opgemaakt op vraag van Stuurgroep kernenonderzoek (januari 2015)

Kernen cluster 4 met 300 inwoners of meer

 9 kernen

Bron: verwerking Steunpunt Sociale Planning

Leeftijdsstructuur

	Aantal inwoners	Bevolkingsdichtheid	% jongeren	% 20-59 jarigen	% ouderen
Cluster 1	49.188	1.837	25,0	54,1	20,9
Cluster 2	74.731	1.724	22,7	52,1	25,1
Cluster 3	208.983	1.861	22,0	52,4	25,5
Cluster 4	60.098	2.286	14,2	44,4	41,5
Totaal	393.000	1.883	21,3	51,4	27,3

Cluster 1,2 en 4 zijn naar inwonersaantal kleinere clusters dan cluster 3. Met 208.983 inwoners onderscheidt cluster 3 zich van de andere clusters in grootte wat het totaal aantal inwoners betreft.

Kijken we naar de leeftijdsstructuur van de bevolking dan stellen we duidelijke verschillen vast.

Cluster 1 wordt gekenmerkt door een jongere populatie: het aantal jongeren (<20-jarigen) en het aantal 20-59 jarigen ligt er hoger dan in de overige clusters terwijl het aantal ouderen lager ligt.

Ook **cluster 2** en 3 worden eerder gekenmerkt door een jongere bevolking in vergelijking met het gemiddelde van alle clusters maar het aandeel jongeren ligt er wel lager dan in cluster 1 terwijl het aandeel ouderen er iets hoger ligt. Cluster 2 en 3 lijken demografisch het sterkst op elkaar.

Cluster 4 heeft met 14% jongeren een duidelijk lager aandeel jongeren dan de overige 3 clusters. Ook het aandeel 20-59 jarigen ligt met 44,4% opmerkelijk lager dan gemiddeld. Het percentage ouderen ligt daarentegen veel hoger dan in de overige clusters. Cluster 4 vertoont demografisch het verwachte profiel voor kustkernen.

Structuur van de huishoudens

	Aantal huishoudens	% GMK	% GZK	% Alleenstaanden	% nieuwbouw
Cluster 1	19.103	33,1	45,5	21,5	16,7
Cluster 2	30.205	28,5	45,7	25,8	13,5
Cluster 3	86.124	27,7	45,8	26,5	15,0
Cluster 4	30.762	14,5	44,4	41,1	17,4
Totaal	166.194	26,0	45,5	28,5	15,4

Overeenkomstig de leeftijdsstructuur van de bevolking zien we dat **cluster 1** met 33% gezinnen met kinderen het hoogste aandeel gezinnen met kinderen heeft. Het aandeel alleenstaanden ligt met 21,5% het laagst van alle clusters. Cluster 1 heeft met 16,7% nieuwbouwwoningen een iets hoger aandeel dan gemiddeld genomen voor alle clusters.

Cluster 2 heeft met 28,5% gezinnen met kinderen nog steeds een hoger aandeel gezinnen met kinderen dan gemiddeld genomen voor alle kernen (26%). Maar het percentage gezinnen met kinderen ligt wel lager in cluster 2 dan in cluster 1 (33%). Voor het percentage alleenstaanden stellen we vast dat cluster 2, net als cluster 1, een lager aandeel heeft dan gemiddeld genomen voor alle clusters maar dat dit aandeel in cluster 2 wel hoger ligt dan in cluster 1. Van alle kernen heeft cluster 2 met 13,5% nieuwbouw het laagste percentage.

Cluster 3 wordt gekenmerkt door een hoger aandeel gezinnen met kinderen dan gemiddeld genomen voor alle kernen. Maar dit aandeel gezinnen met kinderen ligt in cluster 3 wel lager dan in cluster 1 en 2. Het aandeel alleenstaanden ligt in cluster 3 daarentegen hoger dan in cluster 1 en 2 maar nog steeds ligt dit aandeel lager dan gemiddeld voor alle clusters. Cluster 3 heeft een eerder gemiddeld aandeel nieuwbouwwoningen.

Cluster 2 en 3 lijken demografisch en naar huishoudstructuur het sterkst op elkaar. Wel zien we een duidelijk verschil naar percentage nieuwbouwwoningen, waarbij cluster 2 een lager aandeel heeft.

Wat het percentage gezinnen zonder kinderen betreft, stellen we vast dat er geen opmerkelijke verschillen zijn tussen de 3 voornoemde clusters.

Cluster 4 vertoont naar huishoudsamenstelling een ander profiel. Deze cluster heeft met 14,5% gezinnen met kinderen een duidelijk lager aandeel gezinnen met kinderen. Ook het aandeel gezinnen zonder kinderen ligt lager dan in de overige clusters, al is dit verschil hier wel geringer dan bij de gezinnen met kinderen. Het percentage alleenstaanden ligt daarentegen juist hoger in deze cluster (41,1%). Met 17,4% nieuwbouwwoningen is dit de cluster met het hoogste percentage.

Voorzieningen en huisvesting

% (per 1.000 inw)	Levensmiddelen	Horeca	Jeugd	Gezondheid	Cultuur	Sport	Ontmoeting	Totaal voorzieningen
Cluster 1	2,0	2,1	0,5	1,1	0,3	0,2	0,5	6,6
Cluster 2	4,0	4,3	0,8	2,4	0,7	0,6	0,7	13,5
Cluster 3	2,9	3,5	0,7	1,7	0,3	0,4	0,5	10,0
Cluster 4	3,8	11,4	0,6	1,7	0,3	0,6	0,4	18,8
Totaal	3,1	4,7	0,7	1,8	0,4	0,4	0,5	11,6

Cluster 1 heeft met 6,6 voorzieningen per 1.000 inwoners het laagste aantal voorzieningen per inwoner van alle kernen. Voor alle type voorzieningen heeft dit type kern een lager aantal dan de kernen uit de andere clusters. Enkel voor de voorzieningen die ontmoeting stimuleren scoren de kernen in deze cluster gemiddeld.

Cluster 2 heeft een hoger aandeel voorzieningen per inwoner (13,5 %) dan gemiddeld. Voor elk type voorziening hebben de kernen uit deze cluster gemiddeld een hoger aantal voorzieningen. Enkel voor de horecavoorzieningen scoort cluster 2 onder het gemiddelde maar merken we op dat het gemiddelde hier sterk omhoog getrokken wordt door het aantal horecavoorzieningen uit cluster 4. In vergelijking met cluster 1 en 3 heeft cluster 2 wel een hoger aanbod aan horecagelegenheden.

Cluster 3 scoort eerder gemiddeld wat het aandeel voorzieningen betreft. De gemiddelde kern binnen deze cluster telt 10 voorzieningen per 1.000 inwoners.

Cluster 4 heeft met bijna 19 voorzieningen per 1.000 inwoners het hoogste aanbod aan voorzieningen van alle clusters. Zoals verwacht scoort deze cluster vooral op horecavoorzieningen bijzonder hoog. Ook voor de voorzieningen levensmiddelen ligt het aandeel hoger dan gemiddeld. Voor de andere voorzieningen vinden we eerder gemiddelde aandelen terug.

Onderwijs

	aantal basisscholen	aantal lln naar woonplaats	aantal lln naar vestigingsplaats	% wonend en schoolgaand in kern	% lln van buiten de gemeente
Cluster 1	69	5.756	7.698	43,1	20,4
Cluster 2	94	8.013	11.351	45,4	16,7
Cluster 3	138	21.664	24.425	62,9	14,7
Cluster 4	26	3.483	3.464	62,7	19,6
Totaal	327	38.916	46.938	55,4	16,5

Cluster 1 heeft met 43% het laagste aandeel kinderen wonend en schoolgaand binnen de kern en het hoogste aandeel leerlingen komende uit een andere gemeente.

Cluster 2 heeft net als cluster 1 een lager aandeel leerlingen wonend en schoolgaand in de kern maar, in tegenstelling tot cluster 1, een lager aandeel leerlingen afkomstig van buiten de gemeente dan gemiddeld voor alle kernen.

Clusters 3 en 4 hebben duidelijk een hoger aandeel leerlingen wonend en schoolgaand binnen de eigen kern. Cluster 3 heeft met 14,7% het laagste aandeel leerlingen komende van buiten de gemeente. Het aandeel leerlingen van buiten de gemeente ligt met 19,6% hoger in cluster 4.

Loontrekkenden

	Aantal loontrekkenden	pct in onderneming <50WN	pct in onderneming 50-199 WN	pct in onderneming >199WN
Cluster 1	4.807	77,6	22,4	0,0
Cluster 2	12.522	59,8	18,8	21,4
Cluster 3	48.232	58,8	28,3	12,9
Cluster 4	10.321	68,9	31,1	0,0
Totaal	75.882	61,5	26,7	11,7

Cluster 1 heeft het hoogste aandeel kleine ondernemingen (<50 werknemers). Deze cluster telt geen enkele grotere onderneming (> 200 werknemers).

Cluster 2 kenmerkt zich door het laagste aandeel gemiddelde ondernemingen maar daarentegen het grootste aandeel grotere ondernemingen van alle clusters.

Cluster 3 heeft het laagste aandeel kleine ondernemingen.

Cluster 4 heeft geen grotere ondernemingen maar wel het hoogste aandeel gemiddelde ondernemingen.

	Evolutie inwoners	E < 20 jarigen	E 20-59 jarigen	E 60- plussers	E HH	E GMK	E GZK	E All	E LIn WP ⁹	E VZ ¹⁰
Cluster 1	107,5	104,7	105,7	116,7	110,9	106,8	110,3	119,5	101,5	94,2
Cluster 2	103,2	96,4	102,3	112,6	108,4	99,1	107,4	123,0	100,9	95,8
Cluster 3	104,6	99,3	101,6	117,0	110,0	101,2	106,5	129,3	101,7	96,0
Cluster 4	107,1	85,0	95,3	137,4	115,3	85,8	117,7	127,9	96,0	96,3
Totaal	105,1	97,8	101,4	120,3	110,8	99,7	109,0	126,9	100,9	95,9

Alle clusters kenden tussen 2003 en 2013 een toename van het **aantal inwoners**. De grootste toename van het aantal inwoners stellen we vast in cluster 1. De geringste toename van het aantal inwoners zien we in cluster 2.

Alle clusters kenden tussen 2003 en 2013 een toename van het **aantal huishoudens**. De grootste toename van het aantal huishoudens zien we in cluster 4. Cluster 2 kent de geringste toename van het aantal huishoudens.

Cluster 1 wordt gekenmerkt door de toename van het aantal jongeren. Van de 4 clusters is dit de enige cluster waar het aantal jongeren toenam tussen 2003 en 2013. Ook het aantal 20-59 jarigen nam er het sterkst toe van alle clusters. Wat de evolutie van de huishoudens naar type betreft, zien we in vergelijking met de andere clusters de grootste toename van het aantal gezinnen met kinderen en de kleinste toename van het aantal alleenstaanden.

Cluster 2 wordt, net als cluster 3 en 4, gekenmerkt door een daling van het aantal jongeren. Het aandeel 60-plussers nam er minst snel toe. Deze cluster kent eveneens een daling van het aantal gezinnen met kinderen (net als cluster 4). Het aantal alleenstaanden nam toe, sterker dan in cluster 1 maar minder sterk dan in clusters 3 en 4.

Cluster 3 kent een dalend aantal jongeren en een grotere toename van het aantal ouderen i.v.m. met clusters 1 en 2. Het aantal alleenstaanden steeg het sterkst in cluster 3. Het aantal gezinnen zonder kinderen nam er het minst sterk toe.

Cluster 4 kent samen cluster 1 de grootste toename van het aantal inwoners (7%). Deze cluster wordt duidelijk gekenmerkt door een dalend aantal jongeren en 20-59 jarigen maar een fors toenemend aantal ouderen. Van alle clusters is dit de cluster met de grootste toename van het aantal huishoudens. Het aantal gezinnen met kinderen nam er evenwel af terwijl het aantal gezinnen zonder kinderen het sterkst steeg van alle clusters. Ook het aantal alleenstaanden nam met 28% sterk toe.

Wat het aandeel voorzieningen betreft, stellen we vast dat dit in elke cluster afnam. De daling was iets sterker in cluster 1 dan in de overige clusters.

⁹ Evoluties 2009-2011

¹⁰ Evolutie Locatus voorzieningen 2008-2013

7. Globale conclusie

Onderzoeksopzet

De vraag naar het kernonderzoek werd gesteld door de Dienst Ruimtelijke Planning om mogelijke gevolgen van 15 jaar West-Vlaams Ruimtelijk Beleid beter te kunnen duiden. Heel concreet wenst de Dienst Ruimtelijke Planning een antwoord op de vragen:

- Hoe evolueren binnen West-Vlaanderen de kernen uit het buitengebied¹¹ op demografisch vlak en op vlak van de voorzieningen? En wat is de samenhang tussen ruimtelijke groei, de samenstelling van de populatie en de aanwezigheid van voorzieningen in het West-Vlaams buitengebied?
- Is er een verschil tussen de geselecteerde en de niet geselecteerde kernen wat deze evoluties betreft? Zijn er regionale verschillen vast te stellen (o.a. per regionale woningmarkt)?

Met het antwoord op deze vragen wil men in eerste instantie een onderbouwde reactie kunnen bieden ten aanzien van een aantal (onterechte) aannames die leven omtrent het verband tussen selectie en groei van een kern.

Stappen in het onderzoek

Een eerste stap in het onderzoek veronderstelde de actualisering van de kernen waarbij de kernen geografisch nauwkeurig werden afgebakend (oefening door Dienst RP).

Ten tweede werd een literatuuronderzoek uitgevoerd met het oog op het bieden van een theoretisch kader. Dit literatuuronderzoek werd uitgevoerd door de Dienst Ruimtelijke Planning.

Een derde luik van het onderzoek omvat het empirisch deel. Het betreft de analyse van de kernen op basis van objectieve indicatoren. Dit luik werd uitgevoerd door het Steunpunt Sociale Planning. Het analyseniveau is dit van de kernen zoals afgebakend in stap 1. De gebruikte dataset werd opgesteld in overleg met de Dienst Ruimtelijke Planning, de Dienst Gebiedswerking, de dienst Economie en het Steunpunt Sociale Planning. Deze indicatoren zijn allen objectieve indicatoren die deel uitmaken van de beschikbare dataset binnen het SSP (bronnen: Rijksregister, Kadaster en het Departement Onderwijs) of verzameld en aangeleverd werden door de Dienst Economie (Locatusgegevens) en de Dienst Gebiedswerking (ontmoetingsinfrastructuur).

De resultaten

Het empirisch onderzoek omvat volgende onderdelen:

- Beschrijving van geselecteerde en niet geselecteerde kernen en dit vergeleken met het West-Vlaams gemiddelde. De resultaten hiervan worden beschreven onder punt 3.3 Samenvatting: De kernen beschreven.

¹¹ Alles buiten het stedelijke gebied

- Analyse van de indicatoren:
 - Is er een samenhang tussen de verschillende indicatoren? De resultaten hiervan worden beschreven onder punt 5.1.7 Samenvatting: samenhang tussen de indicatoren
 - Evoluties bekeken: kennen de geselecteerde en niet geselecteerde kernen een verschillende evolutie? De resultaten hiervan worden beschreven onder punt 5.2.3 Samenvatting: Evoluties bekeken
 - Clusteranalyse: kunnen we de kernen groeperen op basis van de objectieve indicatoren en zo verschillende types kernen onderscheiden? De resultaten hiervan worden beschreven onder punt 6.2 Beschrijving van de clusters

Hieronder schetsen we kort een aantal markante conclusies doorheen het empirisch onderzoek:

- Globaal genomen kennen de geselecteerde kernen een oudere bevolkingsstructuur dan de niet geselecteerde kernen. Deels heeft dit te maken met de invloed van de kustkernen. Zonder de kustkernen is het verschil tussen de geselecteerde en de niet geselecteerde kernen naar bevolkingssamenstelling minder uitgesproken. Al zien we gemiddeld toch een iets jongere bevolking in de niet geselecteerde kernen.
- Zowel de geselecteerde als de niet geselecteerde kernen kennen een bevolkingstoename tussen 2003 en 2013. Deze toename is niet opmerkelijk groter in de geselecteerde kernen.
- De geselecteerde kernen worden gekenmerkt door een dalend aantal jongeren en gezinnen met kinderen. Deze daling zien we niet bij de niet geselecteerde kernen, daar nam het aantal jongeren en het aantal gezinnen met kinderen matig toe.
- Het aantal alleenstaanden neemt in de geselecteerde kernen sneller toe dan in de niet geselecteerde kernen.
- Het aantal ouderen neemt even snel toe in de geselecteerde als in de niet geselecteerde kernen.
- Het percentage nieuwbouwwoningen ligt net iets lager in de geselecteerde dan in de niet geselecteerde kernen.
- Nieuwe kavels worden niet per definitie ingenomen door jonge gezinnen met kinderen.
- De niet geselecteerde kernen hebben gemiddeld genomen een lager aantal voorzieningen per 1.000 inwoners maar het aandeel voorzieningen dat ontmoeting stimuleert ligt er wel hoger dan in de geselecteerde kernen.
- Voor de geselecteerde kernen zien we dat het merendeel van de kernen een daling van het aantal voorzieningen kende. Voor de niet geselecteerde kernen zien we dat het merendeel een status quo heeft wat het aantal voorzieningen betreft.
- Meer of minder voorzieningen in een kern zet de bevolking niet noodzakelijk tot verhuizen aan.
- Het verdwijnen van een basisschool in een kern betekent niet noodzakelijk dat in deze kern geen gezinnen met jonge kinderen meer komen wonen of dat het aantal inwoners afneemt.
- Een analyse op het niveau van de regionale woningmarkten wees uit dat er binnen de regionale woningmarkten zelf een grote differentiatie is.
- De clusteranalyse gaf als resultaat 4 clusters met elk hun eigen karakteristieken.

Algemeen kunnen we stellen dat 15 jaar ruimtelijk beleid in West-Vlaanderen nog geen opmerkelijke verschillen teweegbracht in de evolutie van de geselecteerde en niet geselecteerde kernen. Het is nog te vroeg om aan de hand van het objectief cijfermateriaal de gevolgen van de genomen beleidsbeslissingen duidelijk te zien.

Vraag naar verder onderzoek

1) De vraag naar het integreren van ruimtelijke data. Geheel terecht komt de vraag naar het opnemen van een ruimtelijke component zoals vb. de ligging van de infrastructuur, deelruimten, Omwille van 3 concrete redenen kunnen we aan deze vraag niet tegemoet komen:

- Het niveau van de gegevens in de dataset leent zich hier niet toe. De dataset bevat gegevens op kernniveau en niet op adrespuntniveau. We kunnen dus m.a.w. niet voor elk huishouden gaan berekenen wat de gemiddelde afstand is van de woning tot aan een bepaalde voorziening.
- Om afstanden te gaan berekenen t.o.v. deelstructuren/-ruimten is het niet voor de hand liggend om te gaan bepalen welk punt genomen moet worden binnen de deelstructuren/-ruimten (bv. het ‘midden’ van de kern, een punt dat gelegen is langs een grotere as binnen de kern, ...?)
- “Afstand” is niet louter een objectief gegeven. 200 meter is bijvoorbeeld voor een fysiek mobiele persoon ‘vlakbij’ terwijl dit voor een minder mobiele persoon soms onoverbrugbaar is. Ook het nemen van de fiets of het openbaar vervoer is niet voor iedereen een evidentie en wordt tegelijkertijd mede bepaald door de aanwezige infrastructuur (o.a. bushaltes, fietsstallingen). Die subjectieve component wordt met een ruimtelijke indicator niet gevat wat de verwerking en interpretatie ervan moeilijk en onbetrouwbaar maakt.
- Ook voor het meten van ‘ruimtelijke groei’ hebben we binnen de dataset geen goede indicator.

2) De vraag naar de samenhang tussen de objectieve indicatoren en leefbaarheid. Initieel aan het onderzoek speelde de idee om aan de hand van de dataset eveneens een leefbaarheidsindicator te creëren naar analogie met de kansarmoede-indicator uit de West-Vlaamse kansarmoede-atlas. Hiermee zou een antwoord kunnen geboden worden op vragen als: is er een verband tussen de evolutie van het voorzieningenaanbod en de leefbaarheid binnen een kern, welke evoluties kunnen de leefbaarheid van een dorp in het gedrang brengen, hoe evolueren de verschillende types kernen inzake leefbaarheid, Gaandeweg werd tijdens de analyse vastgesteld dat de beschikbare dataset echter niet aan de vereisten voldoet om een “leefbaarheidsindicator” te creëren. Om een leefbaarheidsindicator te creëren, en dus ook de resultaten vanuit deze optiek te kunnen interpreteren, is een ander soort onderzoek vereist. Gezien het feit dat in de huidige dataset dus een indicator voor “leefbaarheid” ontbreekt, kunnen geen vragen beantwoord worden omtrent de leefbaarheid van de kernen. Het onderzoek dat nu gevoerd werd is m.a.w. een “onderzoek van de kernen” op zich en geen onderzoek naar de leefbaarheid van de kernen. De mogelijkheid bestaat echter wel om de nodige leefbaarheidsindicator te creëren voor verder onderzoek. Concreet zou aan de hand van de methodologie van het vergelijkend wijkenonderzoek, uitgewerkt door het Steunpunt Sociale Planning, een subjectieve leefbaarheidsindicator aangemaakt kunnen worden en dit per kern. Dit veronderstelt een bevraging bij representatieve sleutelpersonen (een 15-tal per kern) aan de hand van een gestructureerde vragenlijst gevolgd door een focusgroep. De uitrol van een grootschalig leefbaarheidsonderzoek op kernniveau kan slechts slagen onder een aantal voorwaarden:

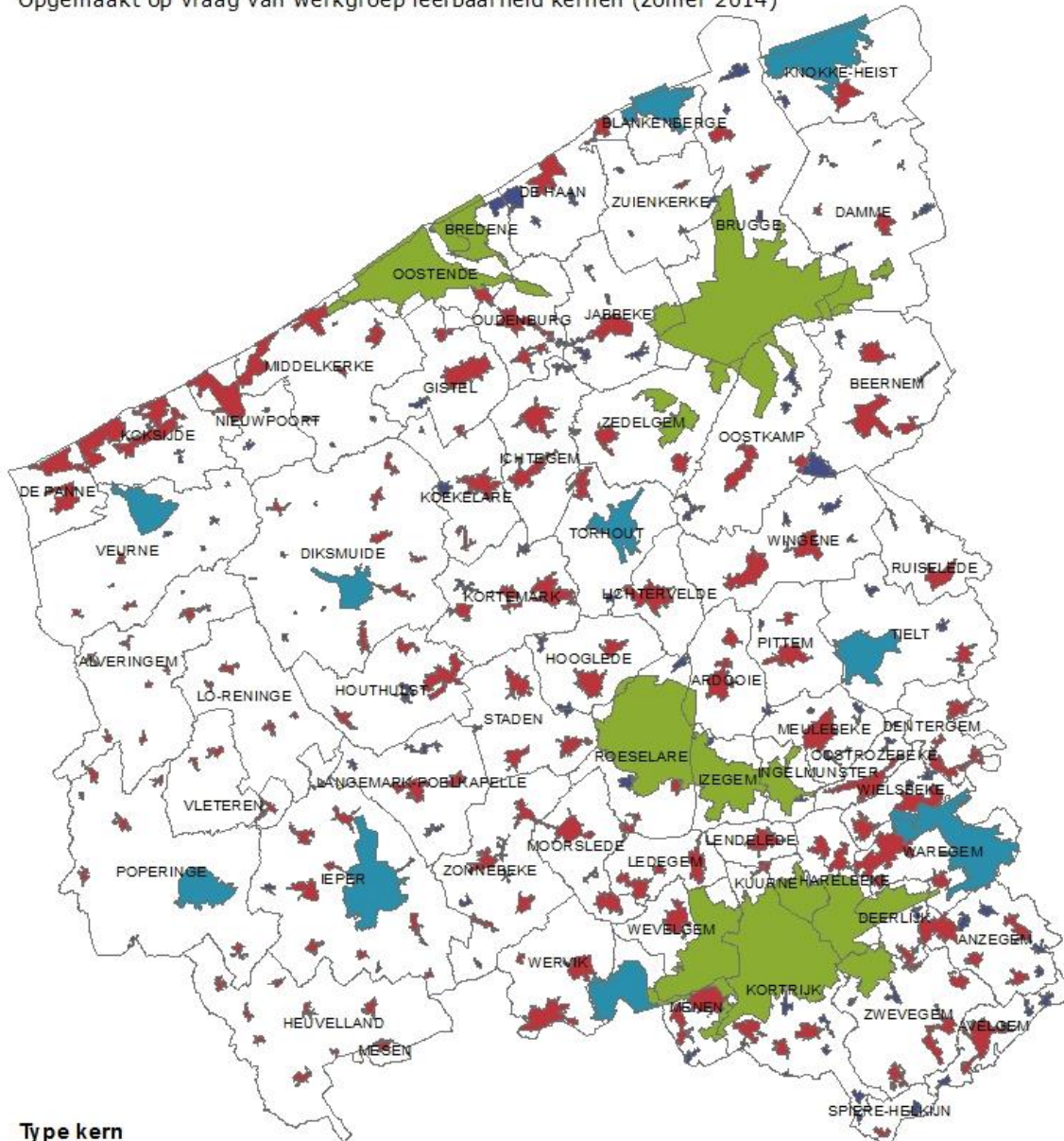
- Voldoende personeelsinzet vanuit het Steunpunt Sociale Planning
- Waar nodig aanpassen van de methodiek vergelijkend wijkenonderzoek
- Een nauwe samenwerking tussen het Steunpunt en de provinciale gebiedswerking waarbij het professioneel netwerk van de gebiedswerkers als onderzoeksinstrument kan dienen.
- De motivatie en medewerking van de betreffende lokale besturen (o.a. logistiek)

Het draaiboek voor het uitvoeren van vergelijkend wijkenonderzoek kan opgevraagd worden bij het Steunpunt

8. Bijlagen

8.1 Kaartmateriaal

Opgemaakt op vraag van werkgroep leefbaarheid kernen (zomer 2014)

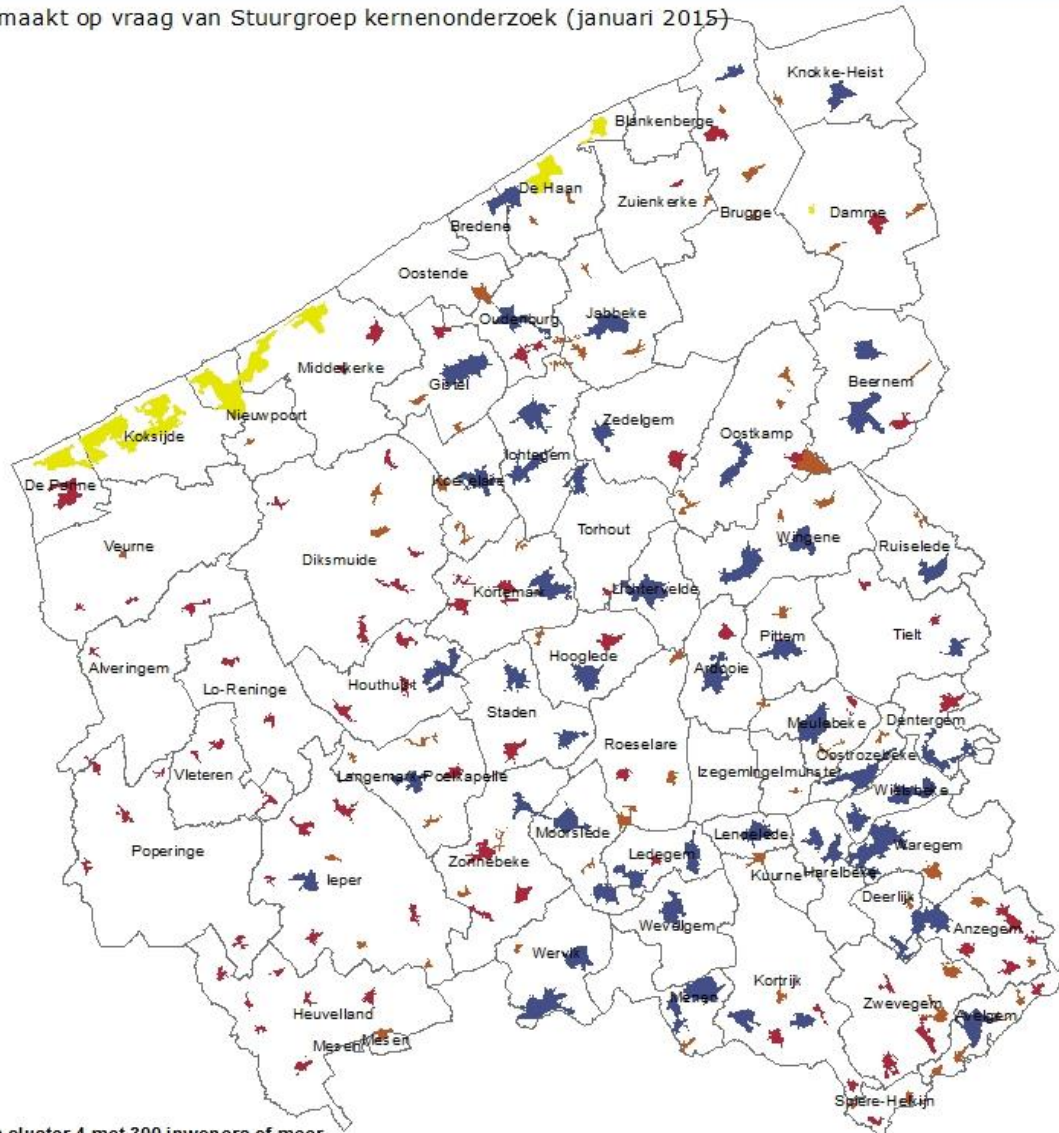

Type kern

- afbakening stedelijke gebieden (gewestelijk)
- afbakening stedelijke gebieden (provinciaal)
- geselecteerde kern
- niet geselecteerde kern

Bron: Dienst Ruimtelijke Planning Provincie W-VL; verwerking SSP

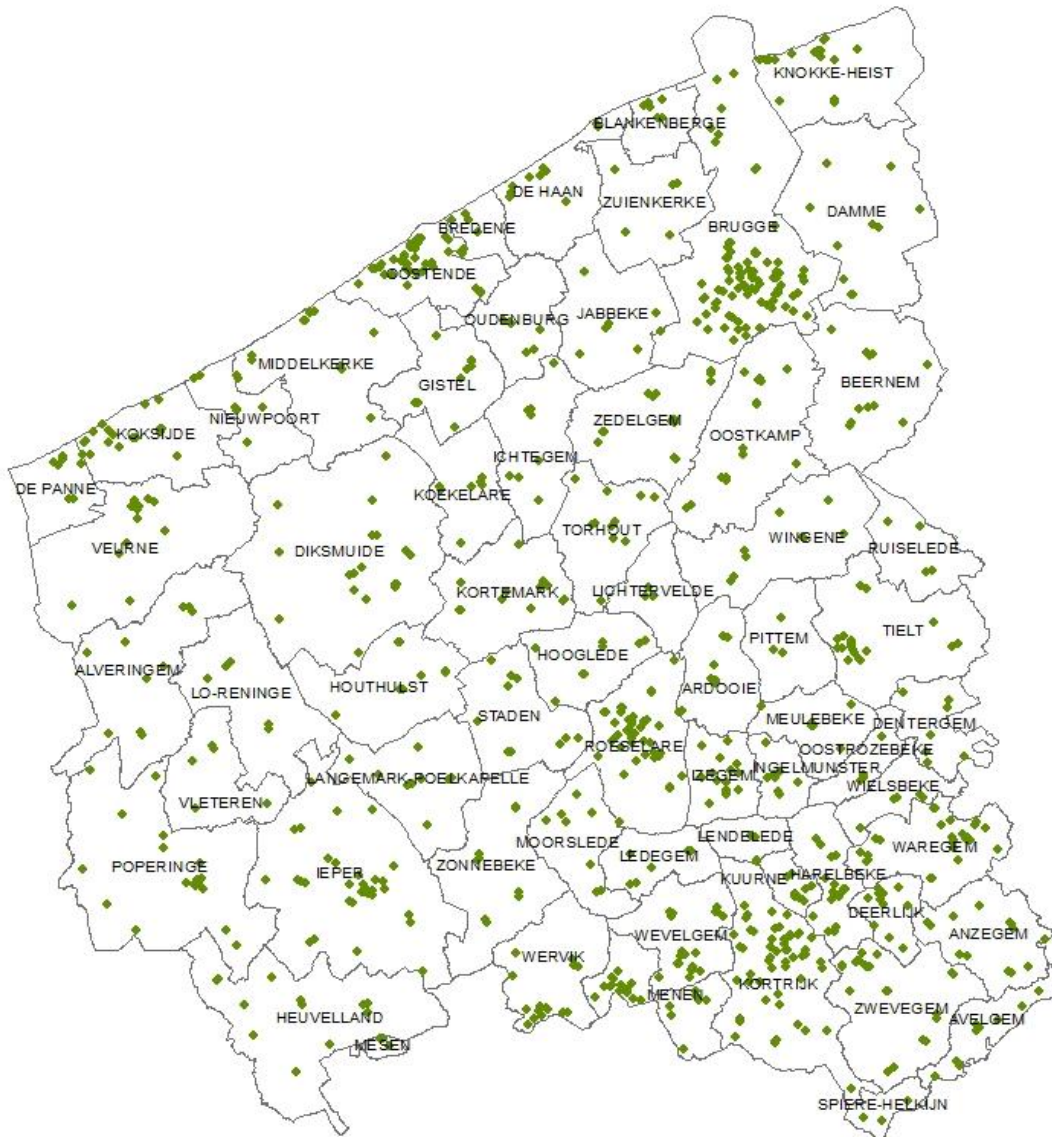
Opgemaakt op vraag van Stuurgroep kernenonderzoek (januari 2015)

- Kernen cluster 4 met 300 inwoners of meer**
 9 kernen
- Kernen cluster 3 met 300 inwoners of meer**
 62 kernen
- Kernen cluster 2 met 300 inwoners of meer**
 75 kernen
- Kernen cluster 1 met 300 inwoners of meer**
 67 kernen

Bron: verwerking Steunpunt Sociale Planning

Opgemaakt op vraag van Werkgroep leefbaarheid kernen (zomer 2014)

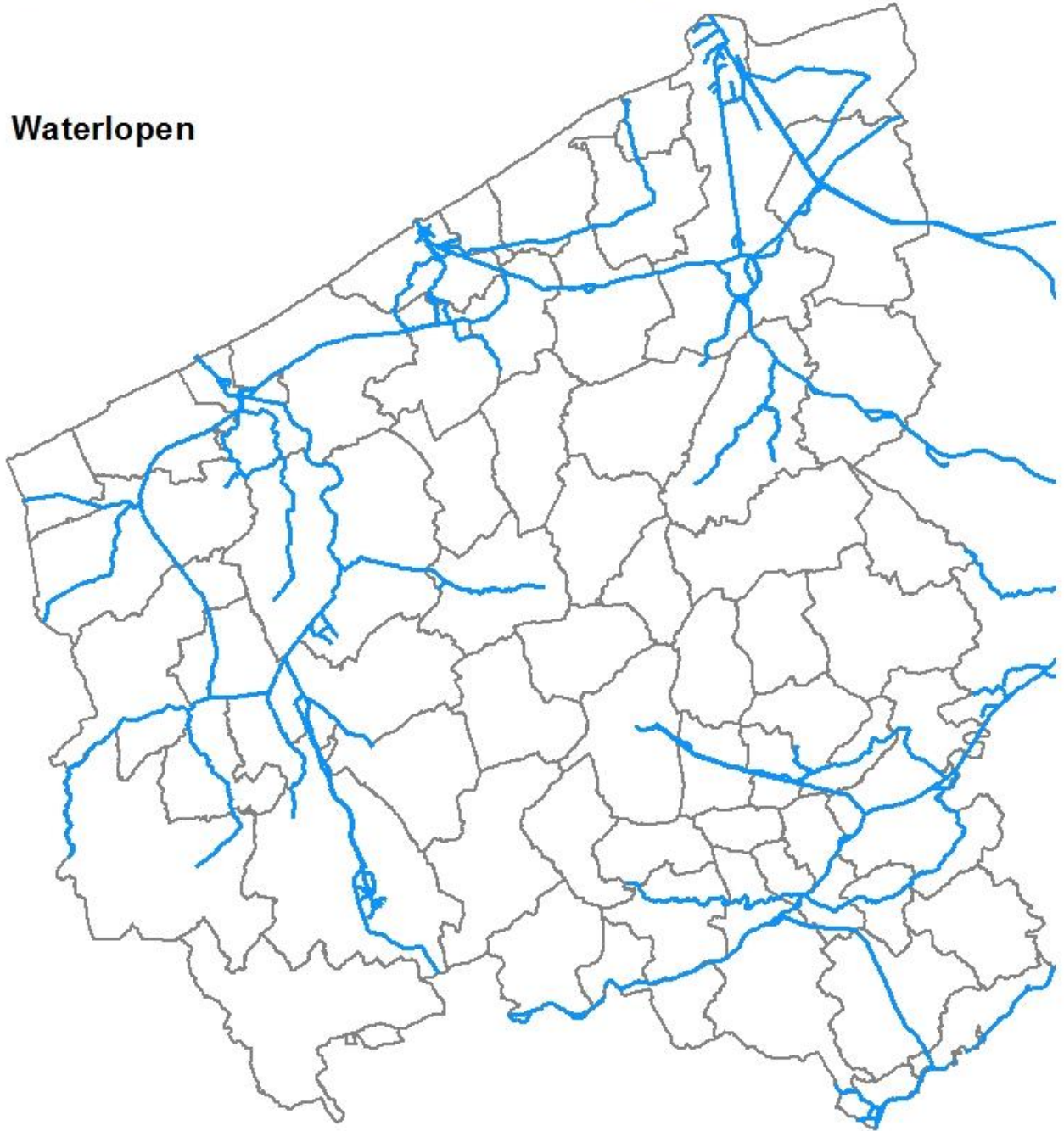

◆ basisscholen

Bron: Departement Onderwijs 2010, verwerking SSP

Opgemaakt op vraag van Werkgroep Leefbaarheid Kernen (september 2014).

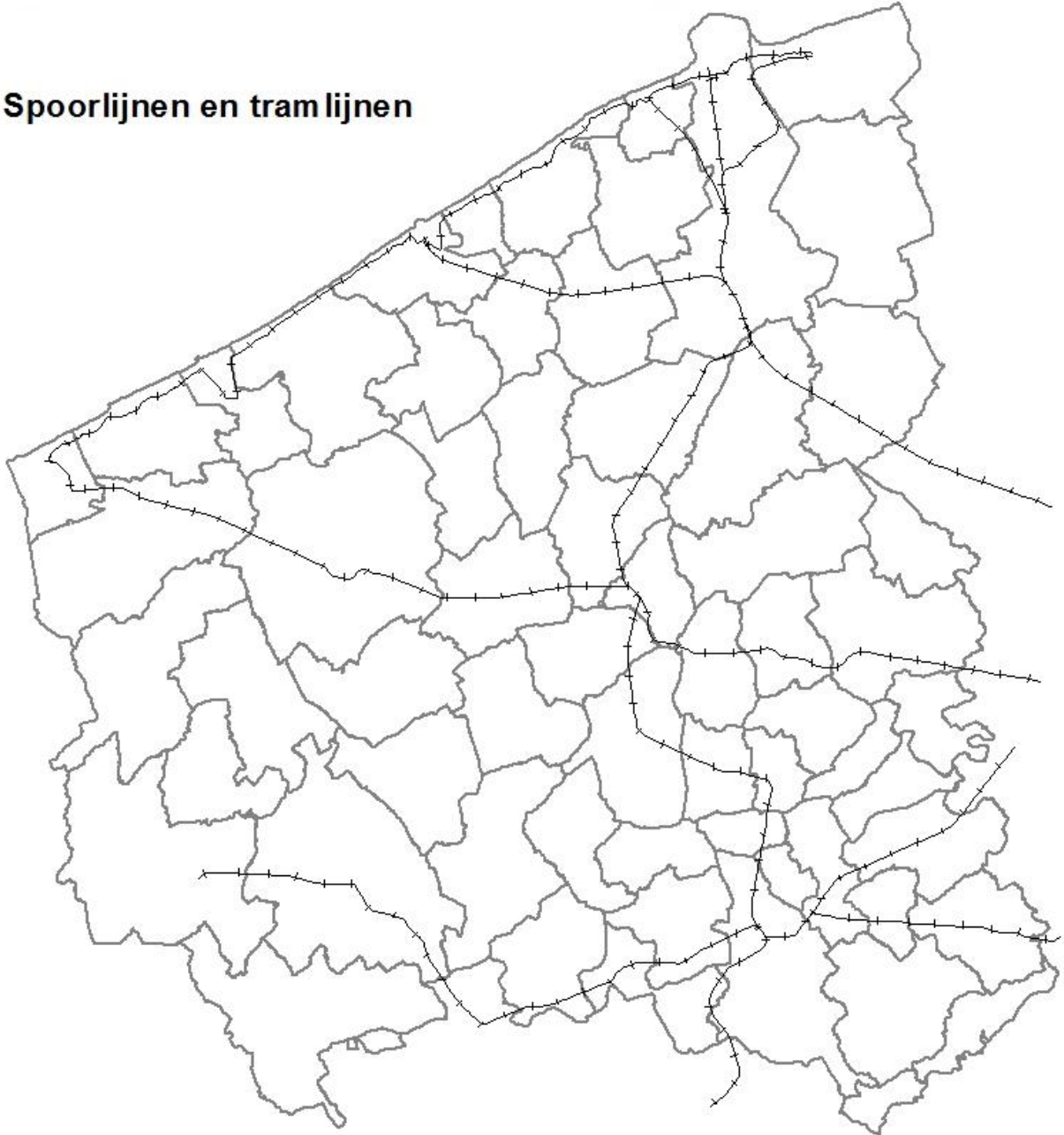
Waterlopen

Bron: GIS West

Opgemaakt op vraag van Werkgroep Leefbaarheid Kernen (september 2014).

Spoorlijnen en tramlijnen

Bron: GIS West

Opgemaakt op vraag van Werkgroep leefbaarheid kernen (zomer 2014)

Wegeninfrastructuur

— hoofdwegen

Bron: Gis West

8.2 Overzicht kernen per cluster

Kernen met <300 inwoners

Naam	Cluster	Type kern	Gemeente	Inw 2013
Hoogstade	1	geselecteerde kern	Alveringem	191
Mannekesvere	1	niet geselecteerde kern	Middelkerke	124
Conterdijk	1	niet geselecteerde kern	Koksijde	141
Sint-Elooi	1	niet geselecteerde kern	Ieper	148
Oostkerke (Diksmuide)	1	niet geselecteerde kern	Diksmuide	155
Aarsele station	1	niet geselecteerde kern	Tielt	157
Egemkapelle	1	niet geselecteerde kern	Pittem	163
Zwarte Leen	1	niet geselecteerde kern	Ieper	168
Eienbroek	1	niet geselecteerde kern	Damme	169
Sint-Pieters-Kapelle	1	niet geselecteerde kern	Middelkerke	170
Abele (Wielsbeke)	1	niet geselecteerde kern	Wielsbeke	172
Lettenburg	1	niet geselecteerde kern	Jabbeke	182
Zandvoorde (Zonnebeke)	1	niet geselecteerde kern	Zonnebeke	191
Kazantwijk	1	niet geselecteerde kern	Meulebeke	197
Meetkerke	1	niet geselecteerde kern	Zuienkerke	203
Kreupel	1	niet geselecteerde kern	Zwevegem	222
Tombroek	1	niet geselecteerde kern	Kortrijk	234
Wieltje	1	niet geselecteerde kern	Ieper	245
Vliegend Paard	1	niet geselecteerde kern	Beernem	254
Sint-Jan	1	niet geselecteerde kern	Wingene	258
Abele (Poperinge)	1	niet geselecteerde kern	Poperinge	259
Doomkerke	1	niet geselecteerde kern	Ruiselede	263
Sterhoek	1	niet geselecteerde kern	Kortrijk	270
Molenaarst - Noordeindhoek	1	niet geselecteerde kern	Zonnebeke	277
Heirweg - Wakkensteenweg	1	niet geselecteerde kern	Wielsbeke	279
't Hoge - De Maan	1	niet geselecteerde kern	Izegem	291
Engelhoek	1	niet geselecteerde kern	Anzegem	292
Veld	1	niet geselecteerde kern	Zedelgem	294
Wulvergem dorp	2	geselecteerde kern	Heuvelland	143
Gijverinkhove	2	geselecteerde kern	Alveringem	148
Noordschote	2	geselecteerde kern	Lo-Reninge	154
Beveren	2	geselecteerde kern	Alveringem	235
Izenberge	2	geselecteerde kern	Alveringem	253
Pollinkhove	2	geselecteerde kern	Lo-Reninge	270
Stavele	2	geselecteerde kern	Alveringem	285
Lapscheure	2	niet geselecteerde kern	Damme	147
Sint-Joris (Nieuwpoort)	2	niet geselecteerde kern	Nieuwpoort	148
Houtave	2	niet geselecteerde kern	Zuienkerke	156
Vijfwegen - Schaapbalie	2	niet geselecteerde kern	Staden	158
Nieuwmunster	2	niet geselecteerde kern	Zuienkerke	180
Sleihage	2	niet geselecteerde kern	Hooglede	190
Steenkerke	2	niet geselecteerde kern	Veurne	191
Avekapelle	2	niet geselecteerde kern	Veurne	226
Nieuwkapelle	2	niet geselecteerde kern	Diksmuide	251

Uit Cluster 1 werden 28 kernen gehaald met minder dan 300 inwoners. 1 daarvan is een geselecteerde kern. De overige 27 zijn niet geselecteerde kernen.

Uit cluster 2 halen we 16 kernen met minder dan 300 inwoners. Het betreft 7 geselecteerde kernen en 9 niet geselecteerde kernen.

Kernen van cluster 1 (>300 inwoners)

Naam	Gemeente
Baliebrugge	Oostkamp
Beerst	Diksmuide
Beitem	Roeselare
Bekegem	Ichtegem
Belgiek	Deerlijk
Bikschote	Langemark-Poelkapelle
Bossuit	Avelgem
Bovekerke	Koekelare
Brielen	Ieper
Broodseinde	Zonnebeke
Bulskamp	Veurne
Bulskampveld	Oostkamp
De Hoorn	Damme
De Mokker	Koekelare
De Sneppe	Meulebeke
De Wante - De Zandvlugge	Ingelmunster
Dudzele	Brugge
Edewalle	Kortemark
Egem	Pittem
Erkegem	Oostkamp
Ginste - Sint-Jozef	Oostrozebeke
Heestert	Zwevegem
Heirweg	Anzegem
Helkijn	Spiere-Helkijn
Hollebeke	Ieper
IJzeren Bareel	Spiere-Helkijn
Kapellehoek	Roeselare
Kaster	Anzegem
Keiem	Diksmuide
Klemskerke	De Haan
Krampenkapel	Zuienkerke
Kruisabele	Brugge
Kruiseke	Wervik
Kruiskerke	Ruiselede
Madonna - Mangelare	Langemark-Poelkapelle
Marionetten	Kortrijk
Mesen	Mesen
Moere	Gistel
Molenhoek	Jabbeke
Nieuwenhove	Waregem
Nonnebossen	Zonnebeke
Oekene	Roeselare
Oostveld	Beernem

Otegem	Zwevegem
Outrijve	Avelgem
Paanders	Meulebeke
Paradijs	Menen
Ramskapelle (Knokke-Heist)	Knokke-Heist
Ramskapelle (Nieuwpoort)	Nieuwpoort
Rugge	Avelgem
Sint-Jozef - Geite	Hooglede
Sint-Juliaan	Langemark-Poelkapelle
Sint-Katrien	Kortrijk/Kuurne/Lendeledede
Snellegem	Jabbeke
Stalhille	Jabbeke
Strooiboom - Slijps	Moorslede
Stuivenberge	Oostkamp
Vivenkapelle	Damme
Vlissegem	De Haan
Voormezele	Ieper
Waarmaarde-Kerkhove West	Avelgem
Wildenburg	Wingene
Wulfshoek	Wingene
Zandvoorde (Oostende)	Oostende
Zerkegem	Jabbeke
Zevekote	Gistel
Zwankendamme	Brugge

Kernen van cluster 2 (>300 inwoners)

Naam	Gemeente
Adinkerke	De Panne
Alveringem	Alveringem
Anzegem	Anzegem
Anzegem station	Anzegem
Beauvoorde	Veurne
Beselare	Zonnebeke
Boezinge	Ieper
Brandhoek	Ieper
De Katte - 't Rood Paard	Kortrijk
De Klijte	Heuvelland
Dentergem	Dentergem
Dikkebus	Ieper
Dranouter	Heuvelland
Elverdinge	Ieper
Esen	Diksmuide
Geluveld	Zonnebeke
Gits	Hooglede

Handzame	Kortemark
Hertsberge	Oostkamp
Houtem	Veurne
Ingooigem	Anzegem
Jonkerhoeve - Strovendorp	Houthulst
Kanegem	Tielt
Kemmel	Heuvelland
Kerkhove	Avelgem
Klerken	Houthulst
Knokke	Zwevegem
Kooigem	Kortrijk
Koolskamp	Ardoois
Krombeke	Poperinge
Leffinge	Middelkerke
Leisele	Alveringem
Leke	Diksmuide
Lissewege	Brugge
Lo	Lo-Reninge
Loker	Heuvelland
Marialoop	Meulebeke
Merkem	Houthulst
Moen	Zwevegem
Moerkerke	Damme
Nieuwkerke	Heuvelland
Oostvleteren	Vleteren
Pervijze	Diksmuide
Poelkapelle	Langemark- Poelkapelle
Proven	Poperinge
Reninge	Lo-Reninge
Reningelst	Poperinge
Roesbrugge	Poperinge
Roksem	Oudenburg
Rollegem	Kortrijk
Rollegem-Kapelle	Ledegem
Schuiverskapelle	Tielt
Sint-Denijs	Zwevegem
Sint-Henricus	Torhout
Sint-Joris (Beernem)	Beernem
Slijpe	Middelkerke
Snaaskerke	Gistel
Spiere	Spiere-Helkijn
Tiegem	Anzegem
Veldegem	Zedelgem
Vladslo	Diksmuide

Watou	Poperinge
Werken	Kortemark
Westkerke	Oudenburg
Westouter	Heuvelland
Westrozebeke	Staden
Westvleteren	Vleteren
Wijtschate	Heuvelland
Woesten	Vleteren
Woumen	Diksmuide
Zarren	Kortemark
Zillebeke	Ieper
Zilverberg - De Aap	Roeselare
Zonnebeke	Zonnebeke
Zuienkerke	Zuienkerke

Kernen van cluster 3 (allen meer dan 300 inwoners)

Naam	Gemeente
Aarsele	Tielt
Wijnendale	Torhout
Sint-Lodewijk	Deerlijk
Passendale	Zonnebeke
Oostnieuwkerke	Staden
Ruiselede	Ruiselede
Aalbeke	Kortrijk
Vlamertinge	Ieper
Hulste	Harelbeke
Westkapelle	Knokke-Heist
Bellegem	Kortrijk
Langemark	Langemark-Poelkapelle
Bavikhove	Harelbeke
Zeebrugge	Brugge
Maria Duyn/Heide Vosseslag	Bredene/De Haan
Dadizele	Moorslede
Oedelem	Beernem
Ooigem	Wielsbeke
Aartrijke	Zedelgem
Staden	Staden
Rekkem	Menen
Ledegem	Ledegem
Sint-Eloois-Winkel	Ledegem
Ardooie	Ardooie
Ichtegem	Ichtegem
Hooglede	Hooglede
Pittem	Pittem

Ruddervoorde	Oostkamp
Kortemark	Kortemark
Lendelede	Lendelede
Koekelare	Koekelare
Jabbeke	Jabbeke
Zwevezele	Wingene
Moorslede	Moorslede
Wingene	Wingene
Houthulst	Houthulst
Sint-Baafs-Vijve - Wielsbeke	Wielsbeke
Vichte	Anzegem
Wakken-Oeselgem-Markegem	Dentergem
Moorsele	Wevelgem
Avelgem	Avelgem
Eernegem	Ichtegem
Oudenburg - Ettelgem	Oudenburg
Beernem	Beernem
Oostrozebeke	Oostrozebeke
Geluwe	Wervik
Meulebeke	Meulebeke
Lichtervelde	Lichtervelde
Lauwe	Menen
Gistel	Gistel
Wervik	Wervik
Beveren - Desselgem	Waregem

Kernen cluster 4 (allen meer dan 300 inwoners)

Naam	Gemeente
Damme	Damme
De Haan	De Haan
De Panne	De Panne
Koksijde Bad	Koksijde
Koksijde-Oostduinkerke	Koksijde
Lombardsijde-Westende	Middelkerke
Middelkerke	Middelkerke
Nieuwpoort	Nieuwpoort
Wenduine	De Haan